

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 8.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 8.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljanju prejemanja mesečno K 1.70

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvarsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenimanih nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Rokopis se ne vračaja; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Situacija v Hrvatski.

V torek je ogrski ministrski predsednik Lukacz v finančnem odseku odgovarjal na interpelacijo poslanca Nagya o situaciji na Hrvatskem. Povodom te izjave se je naš dunajski dopisnik razgovarjal z aktivnim hrvatskim politikom, članom stranke prava in bivšim zastopnikom g. Stj. Zagorcem G. Zagorac, ki se mudi na Dunaju, je naglašal: Minister Lukacz se je motil, ko je trdil, da so danes na Hrvatskem tri politične stranke. De facto sta danes v Hrvatski samo dve stranki: Hrvatsko-srbska koalicija, ki stoji na stališču ogrsko-hrvatske nagodbe iz l. 1868., in pa protinagodbena, namreč pravaška. Unionistička stranka v zmislu g. Lukacza pa v Hrvatski ne obstoji več od l. 1906. Nekaj ostankov stare garde grofa Khüena nima v saboru nobenega zastopnika in tudi v narodu najmanjše zaslonbe. V celi Hrvatski in Slavoniji ne bi našli pet okrajev, ki bi hoteli voliti take zastopnike. To je danes mogoče le še ondi, koder pri volitvah odločujejo priseljeni Nemci, Mažari, Italijani in drugi. Sedanji hrvatski delegati v Budimpešti imajo svoje mandate od koalicije, v bodoče pa ne bodo več izvoljeni. Danes je narod tako ogorčen in protiven stari unionistički stranki, da se njeni kandidati brez orožniške ali vojaške asistencije niti pokazati ne upajo v izbornih okrajih. To je posledica nasilne politike Ogrske proti Hrvatski. Komisar Cuvaj je v šestih mesecih več škodil unionizmu v Hrvatski nego bi mogli pravaši v 10 letih. Vara se vsakdo, kdor misli, da se more danes zavest naroda s silo zlomiti in v Hrvatski ustvariti drugo prepiranje.

Istina je, da pakt s koalicijo teži po gospodarski in finančni samostanosti, a stoji i to, da koalicija ni s tem mislila poseči v državnoopravni odnosaj, toda postopanje ogrske vlade in ljudska volja jo bode prisilila i na to. Dalje je istina, da je sklenila koalicija, ne pošiljati delegatov v peštanski sabor, Toda g. Lukacz je pozabil dostaviti, da je to storila pogojno (uvjetno), dokler Ogrska ne popravi storjene škode.

Mi pravaši pa stojimo na stališču, da se mora v tej monarhiji rešiti vse »jugoslovansko vprašanje« kot celota, ne pa samo naš odnosaj z Ogrsko. Ker to naše stališče navzlic krutemu absolutizmu osvaja vedno več naroda, zato bode s časom tudi koalicija prisiljena, da se postavi na to stališče.

Cuvajeve naročene deputacije pa so navaden »švindelj« brez vsakega pomena. V roki imam izjave od članov takovih deputacij. G. Lukacz ima sploh čudne pojme o ustavi, ko najpreje zahteva za sabor unionističko večino in sicer z garancijo. Take garancije pa niso ustava, nego bi mogli biti samo bajoneti in temnice; a tudi te garancije bi mogle biti le začasne in prehodne. To nam jasno kažejo tudi zadnje krvave demonstracije v Zagrebu, katere je g. Cuvaj hotel prikriti. Danes je v Hrvatski nagodbena stranka samo koalicija, pa ogrska vlada noče računati z njo; sploh noče z nikomur računati v Hrvatski. Tako stoje danes prilike v Hrvatski.

Turčija prosi za mir.

Preko Pariza se poroča iz Carigrada: Uradno se potrjuje, da se je obrnil turški veliki vezir Kiamil paša naravnost na bulgarskega cara Ferdinandu s prošnjo, da se sklene premirje in prične pogajanje za sklenjanje miru.

To vest potrjujejo tudi druga poročila: »Berliner Zeit am Mittag« piše, da poučenih krogov sklep turškega ministrskega sveta, da se obrne naravnost glede premirja na Bulgarijo, ni presenetil, ker se nahaja turška armada v takem stanju, da ne morejo Turki upati na srečen preobrat vojske. V turški armadi pa tudi strašno kolera divja. Armada je tudi radi slabe preskrbe tako razburjena, da se boje upora.

Z Dunaja se poroča, da vodijo Turčijo sledeči razlogi: Ni mogoče držati čataldžkih utrdb, nevdržljive so razmere v Carigradu. Strašno se širi v armadi kolera. Bulgarska vlada je po dunajskih poročilih sestavila za mirovna pogajanja sledeči temeljni načrt:

V imenu balkanske zveze se zahteva, da odstopi Turčija Makedonijo, Tesalijo in velik del Tracije. Pri Odrinu se morajo vsaj trdnjave podreti. Glede Albanije baje zastopa Bulgarija stališče, da se ustanovi samoupravna Albanija. Odprto ostane vprašanje, kaj naj se zgodi s Solunom, Bitoljem in Skopljem. Bulgarija se odpove korakati v Carigrad. (Bitoli in Skopje pač ne bosta »dvomni vprašanja«, ker imata po zanesljivih vesteh pripasti Srbiji. — Op. uredn.)

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je listovemu dopisniku bulgarski finančni minister Teodorov izjavil, da bo Bulgarija od Turčije zahtevala vojno odškodnino, ker jo je Turčija na vojno izzvala. Turškega dolga Bulgarija ne prevzame. Carigrada Bulgarija ne želi. Upa, da se sklene premirje ali mir pred Carigradom.

Posredujejo za mir tudi velevlasti. Zastopniki velevlasti so, kakor se z merodajnih strani v Belgradu poroča, 14. t. mes. v Belgradu, Sofiji, Atenah in v Cetinju v imenu turške vlade vprašali, pod katerimi pogoji dovolijo Turčiji premirje. Kiamilpaša pa se ne glede na posredovanje velevlasti pogaja z bulgarskim zastopnikom Popovom naravnost.

V Sofiji so večeraj med 3. in 4. uro popoldne velevlasti skupno v imenu Turčije intervenirale in izjavile, da jih je Turčija naprosila za intervencijo.

Bulgarija namerava, kakor poroča »Berliner Tagblatt«, posredovanje velevlasti odkloniti. Poročevalcu »Tagblatt« so v bulgarskem zunanjem uradu izjavili, da balkanska zveza odklanja vsako posredovanje, dokler se ne odloči bitka pri Čataldži in še nekatera vojaška vprašanja. Sami sebi smo boljše pomagali, kakor bi nam bil kdorkoli drugi pomagal. Hočemo jasne odločitve, ki vsako bodočo nejasnost izključuje. Velevlasti se, kakor se zdi, še niso sporazumele o tem, kar nam hočejo povedati. Pričeti boj hočemo končati, predno se pričnemo pogajati.

Premirje že sklenjeno.

Carigrad. Iz dobrega vira se poroča, da se je premirje že sklenilo.

Carigrad. Tu se trdi, da je Turčija vse bulgarske pogoje sprejela.

Bitka krog Prilepa.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad 12. nov.

Prispeli so ranjenci s Prilepa. Izgledajo čisto drugače nego ranjenci iz prvih bitk; utrujeni so in slabi. Ni čudo. V brzih pohodih so hoteli proti Prilepu; poti nobene, teren strahovit, z neba pa jih neprestano bije dež. Taki napori tudi najkrepkejšemu organizmu vtisnejo svoje sledi.

Boj je bil strašen. Število ranjenec je bilo ogromno, zdravnikov pa silno malo. Niso utegnili vseh niti za prvo silo obvezati. Potem pa najhujše: Ranjenci s Kumanova in Veleša so bili takoj spravljivi v železniške voze Rdečega križa in čez dobro uro ali dve so bili že vse v udobnih, mehkih posteljah, toplo odeti in z vsem postreženji; a ranjenci s Prilepa! Od Prilepa do Veleša so jih morali voziti z volmi na navadnih vozih, in to po strahovitih potih in strašnem vremenu. To so bile muke, ki so ranjence silno utrudile; bledi in oslabei so dospeli v Belgrad.

Treba bo najmanj deset dni skrbne nege, da se odpočijejo in opomorejo.

Ranjencev je 308, med njimi 14 častnikov. Tudi poveljnik XVII. pešpolka, polkovnik M. Mosalović je med njimi. Vsi so le lahko ranjeni; težko ranjene so pustili po bolnicah od Skoplja do Niša. Najtežji ranjenci so ostali v Prilepu; med njimi je tudi pehotni nadporočnik Ljubisa Borisavljević, čegar oče je padel kot polkovnik v zadnji srbsko-turški vojski.

Na kolodvoru se nas je zbrala ogromna množica, da pozdravimo junake, ki so lili svojo kri za uresničitev velikega srbskega ideala: za osvoboditev Markovega Prilepa. Posrečilo si mi je ob tej priliki, da sem spregovoril nekaj besed z enim ranjenih častnikov, Aleksandrom Lukičem, nadporočnikom VI. polka. Opisal mi je bitko takole:

»Naša vojska, obstoječa iz moravske divizije z nekaterimi oddelki drinske divizije in XVIII. polkom donavske divizije, je tri dni prodirala skozi Babino planino, po kateri komaj plezajo koze, o kakem potu pa ni nikjer niti sledi. Na turške straže smo zadeli še-le pred Prilepom.

Našemu VI. in XVII. polku je uspelo, da sta kot prvi dan boja — 5. novembra — potisnila Turke nekoliko kilometrov dalje v klanec.

Naslednji dan se je naša vojska koncentrirala na ugodnih postojankah in po večurnem vročem boju, kljub hudemu artiljerijskemu ognju sovražnikov, pognala Turke z vseh pozicij. Turki so se umaknili, zapustili Prilep in zavzeli postojanke nad mestom. V tem je nastala noč. Ustavili smo se pred mestom, postavili predstraže in prenočili pod milim nebom.

Zjutraj, 7. novembra, smo korakali v Prilep. Ljudstvo nas je z nepopisnim navdušenjem sprejelo. V mestu pa se nismo prav nič zadržali, marveč smo jo nemudoma udarili za sovražnikom. Turki so se ustavili 17 km za Prilepom na postojankah Bakarno Guvna. Tu se je ob 10. uri popoldne z nova vnel boj.

Na desnem krilu je bil VI. polk, ojačen s V. polkom, na levem krilu pa XVII. polk s IV. polkom.

Bitka je bila obupna in veličastna. Naši polki, zlasti VI. in XVII., so med močnim turškim artiljerijskim ognjem delali čudeže hrabrosti.

Turki so se dobro držali in se borili kakor levi, to jim treba priznati. Po silnih naporih in burnem boju so se

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

»Taki smo,« je rekla nakratko, »ali ocean vedno ostane in novih mehurčkov bo vedno vse polno. Sedaj pa zamenoj, kajti poznani brod in v tem letnem času reka ni globoka. Romar Peter, jezditelji ob moji strani za slučaj, da me odnese voda raz sedla, vi, romar Janez, pa stopajte zadaj in ako bi mule zaostale, jih zbadajte da gredo urno za nami.«

Prebrdili so reko, in srečno dospeli do drugega brega, čeprav jim je enkrat ali dvakrat voda segala do sedel in so se mule upirale v deroči reki. Oddod so se podali v gore; med tem je izšlo solnce in so bili v samotni deželi, kjer ni bilo videti žive duše. Ustavili so se v hrastovem gozdu, odvzeli živalim sedla, jih nakrmili z ječmenom, ki so ga imeli seboj in se okrepčali z živežem, ki ga je preskrbel Masuda. Privezali so živali in poglobili po tleh brez skrbi, ker je Masuda rekla, da se jim ni ničesar bati. Okrepčani so se vzbudili in jahali naprej.

Pot jih je vodila vedno navkreber po divji, gorati deželi, kjer ni bilo ne ljudi ne živali. Ob solčnem zahodu so se zopet ustavili; ob mesečnem svitu pa zopet odrinili dalje in proti jutru, dospeli do nekih votlin. Tu jih je iznenadilo divje rjovenje prav od blizu. Plam in Dim sta začela vihati ušesa in se tresla, mule pa so silile naprej.

»Kaj je to?« vpraša Wulf, ki še nikoli ni slišal kaj takega.

»Levi,« odgovori Masuda. »Blizamo se deželi, kjer jih je mnogo; radi tega bomo najbolje storili, da se kmalu ustavimo, kajti po tej deželi je najboljša hoditi podnevi.«

Dospeli do široke votline, niso več čuli levov, razsedlali so konje in jih hoteli spraviti v votlino, da bi bili varni pred vsakim napadom divjih zverí. A konji so hrskali, nosnice so se jim širile; upirali so se z vsemi štirimi in niso hoteli v votlino, pred katero je bil neprijeten duh.

»Morda so bili šakali notri,« je rekla Masuda. »Privežimo jih zunaj.«

Zakurili so ob konjih ogenj z dračjem. Brata sta se vsedla k ognju; ker pa je bila noč vroča, se je Masuda ulegla kakih petnajst korakov proč pod cedro, ki je rasla skoraj pred vhodom v jamo in kmalu zaspala, utrujena od dolge jeze. Tudi Wulf je zasul,

Godvin pa je stražil po dogovoru do polnoči.

Nekako eno uro je sedel blizu konj in opazil, da so nemirni jedli in se niso hoteli vleči. Kmalu pa se je zatopil v svoje lastne misli, in ker ni več čul levov, je razmišljal o čudni poti, o Masudi, kdo da je in kako da je toliko vedela, zakaj je bila tako prijazna ž njima, če jima je v resnici prijateljica in o drugih stvareh — vedno bolj se je izgubljal v svojih mislih in zaspal. Da, spal je na straži, in oči tam v temi niso bile ženske oči. Ženske oči niso bile zelene in zlate, niso se povečavale, zmanjšale in izginile.

Godvin prestrašen skoči pokonci. Nobenih oči ni bilo nikjer. Sanjalo se mu je, to je bilo vse. Vzel je cedrinih vej in jih vrgel na ogenj ter se vsedel ob ognju.

Noč je bila temna in tišina tako moreča, da ga je težila kakor kamen. Ni je mogel prenašati; vstal je in začel hoditi pred votlino gori in doli, izdrl je meč in ga držal v roki po navadi stražnikov. Masuda je ležala na tleh, glava ji je počivala na sedelski torbi in mesečina ji je padala skozi cedrine veje na obraz. Godvin je stopil bliže in se čudil, da doslej še ni opazil, kako krasna da je bila. Morda je bila samo mehka in srebrna svetloba, ki je oblivala te

nežne poteze s toliko čarobnostjo. Ni vedel je li mrtva, ali speča; prav ob tej misli pa se je življenje prikazalo na njenem obrazu, barva se je prikradla pod blede, olivkasto kožo, rudeče ustnice so se odprle, kakor da bi mrmrala neke besede, in iztegnila je svoje okrogle roke, kakor da bi hotela objeti v sanjah neko prikazen.

Godvin se je obrnil zopet k ognju, vzdignil cedrino vejo, ki je gorela v njegovi levi kot baklja in jo ravno hotel položiti zopet nazaj na sredo ognja, ko je začul strašen, presunjujoč krič ženske v smrtnem strahu, in v istem trenutku so konji zahrskali, brčali in bili okrog sebe. Kakor bi trenil, je bil z gorečo vejo še vedno v roki zopet pri jami in zagledal pred seboj veliko rumeno zver in v njenem gobcu je visela — Masuda.

Godvin vrže proti njej gorečo vejo; zver izpusti Masudo in se postavi na skok. Tega pa Godvin ni čakal. Ker se z levi še nikoli ni boril, ga je obšel strah; a ga je hitro minil. Zavedel se je takoj svoje dolžnosti rešiti jo ali umreti. Planil je in zadril s svojo krepko roko dolgi meč živali v prsa. Nato je začutil strašen udarec in padel je na zemljo pod mehkim in težkim bremenom in zavest ga je zapustila.

(Dalje.)

paš 5.2 mil poročila približili tur-
ski armadi in z bajonetskim nasko-
kom napadli Turke s prvih pozicij.
Turki niso tako zbežali, kot so se
našli v prejšnjih bitkah, ampak
se zbrali na zadnjih postojanih.
Tako se je ob neprestanem na-
padu naše vojske zavlekel boj do
5 ure, ko je stopila v akcijo naša ko-
nica.

Turške čete utrujene od nepresta-
ne 7urne bitke so se pred našo konjico
podale v divji beg. Učinki konjice so
bili strahoviti. Kjerkoli se je pomikala,
je puščala za seboj kupe mrtličev.

Zaplenili smo 4 tope in mnogo mu-
nicije.

Na srbski strani smo imeli 150 mrt-
vih in krog 1500 — morda tudi več —
ranjenih. Turške izgube so bile straš-
ne. Nihče jih sicer ni utegnil šteti, a
po videzu sodeč so pustili na bojnem
polju 6 do 8000 ljudi, deloma mrtvih,
deloma ranjenih.

Naše čete so se sijajno držale in
samo osebnih hrabrosti častnikov in
moštva gre hvala za uspeh. Častniki in
podčastniki so bili vedno pred četa-
mi, kar je silno vplivalo na duh arma-
de. Poveljnika VI. in XVII. polka, pol-
kovnik Masalović in podpolkovnik Do-
kić, prisostvovala sta boju v najhujšem
ognju in je prvi tudi ranjen.

Nadporočnik Lukić, ki je bil ran-
jen v začetku boja, a je do konca
vstrajal pri svoji četi, pripoveduje da-
lje, kako silno navdušenje vzbuja med
vojsko misel, da pojde do morja, do
»konca sveta«, kakor pravijo priprosti
vojaki. Vojaki sami prosijo častnike, da
se vsaka sovražnikova pozicija takoj
naskoči z bajonetom, samo da bi čim
preje mogli naprej — do morja!

Mnogi pravijo: »Sam Bog in moj
krstni patron mi pomagaj, da bi ne bil
ranjen, dokler ne vidim morja; potem
pa rad padem kot prvi.

Duh vojske je silen. Vsak poedinec
slepo drvi v ogenj in kadar se zakade,
jih nobeno povelje in noben znak tro-
bente ne more več ustaviti. Naprej, sa-
mo naprej!, to je danes geslo vsakega
srbskega vojaka, ki z veseljem tvega
svoje življenje za uresničenje davnega
ideala srbskega naroda: za Dušanovo
carstvo.

Pismo s Cetinja.

Cetinja, 12. nov.

Narod užaljen.

Z bojišča ni skoro nobenih vesti. V
zunanjem, tujem časopisju se to morda
le malo opazi, saj ne manjka poročil o
bulgarskih, srbskih in grških zmagah.
Toda tu ta praznosta bode v oči in silno
deprimirajoče vpliva na duhove in jav-
no mnenje. Črnogorski ponos strašno
trpi vsled tega in vsak lahko vidi tega
ali onega, kako z očitno zavistjo na
obrazu sledi poročilom z balkanskih
bojišč in nekako žalosten zasleduje na
zemljevidu pozicije balkanskih čet. Na-
rod, sam po sebi do skrajnosti ambici-
jozen, silno trpi pod zavestjo, da so Čr-
nogorci, ki so vajeni povsod biti prvi,
topot nekako ostali v ozadju.

Kaj je s srbskimi četami?

O kretanju srbskih čet, ki bi po ne-
katerih vesteh imele priti na pomoč
Črnogorcem pod Skadrom in Tarabo-
šem, se širijo jako nasprotujoče si ve-
sti. Poročila tujih listov in agencij, da
so srbske čete prodrle že do Lješa in
Sv. Ivana di Medua, tukaj še v nobe-
nem oziru niso potrjene in uradno se o
njih ne ve ničesar. Ako bi bila ta poro-
čila resnična — v kar se pa tu ne ve-
ruje — bi bila srbska armada pokazala
naravnost heroično moč in vztrajnost
— da o brzini niti ne govorimo. Pa če-
tudi je tako, je srbska pomoč Skadru in
Tarabošu še jako daleč — ako bo ta po-
moč sploh prišla. Pozitivnega o tem ni
nič znanega. A ako se Srbi tudi naha-
jajo na potu semkaj, jim bo nadaljni
pot vsled strašnega vremena in snega
docela zaprt. Od Djakovice in Prizrena
od koder bi bila imela kreniti srbska
vojska, ni nobenih poti, razun gorskih
steza, po katerih more le posameznik
iti. Še ob lepem vremenu bi bil po teh
potih transport čet izredno težak, toda
sedaj je pa naravnost nemogoč. Ker
je pa pod Skadrom in Tarabošem za se-
daj potrebna le srbska artiljerija, je
vsaka misel na srbsko pomoč abotna.

Kakor čujem, pa Črnogorci sploh
odklanjajo srbsko pomoč. Splošno jav-
no mnenje, ki ga dele tudi odločujoči
faktorji, zahteva, da Črnogorci sami
zavzamejo Skader in Taraboš. V tem so
vsi edini, to zahtevajo vsi, pa naj bodo
žrtve še tako velike. Vsak dan priča-
kujemo glavni napad in naskok, ki bo,
kakor se bojimo, silno krvav.

Skader.

Vesti, ki prihajajo z bojišča, niso
prav nič laskave za Turke. Po njih so-
deč, se Skader ne bo mogel več dolgo
držati. Mesto in predmestje Bakčeni-

bombardira črnogorska artiljerija. V
Skadru vladajo nemiri, prebivalstvo
strada. V možnost ustanika skadrskega
krščanskega prebivalstva se tu splošno
veruje.

Glavna opora turške armade v
Skadru je mestni poveljnik Esad paša,
ki sploh vse kvišku drži. Vojaško se je
izobrazil v Nemčiji in osebno je pravi
junak. O priliki izročitve prestolona-
slednikovega pisma na inozemske kon-
zule je Esad paša avstrijskemu voja-
škemu atašeju rekel, da se bo branil do
zadnjega moža. Izjavil je, da je pri-
pravljen upreti se samemu sultanu,
ako bi ga iz Carigrada pozvali, da se
uda.

Taraboš

je zasnežen; iz verodostojnih virov se
je izvedelo, da turška posadka silno
trpi vsled mraza in lakote. Na črnogor-
sko bombardiranje Turki zadnje dni
ne s Taraboša, ne z Brdic ne odgovar-
jajo. Najbrže jim je zmanjkalo municije,
ki jo hranijo za glavni napad, da se
imajo s čim braniti. O težavnem polo-
žaju turške posadke priča tudi nedav-
ni poizkus, da bi pobegnili s Taraboša
in se zatekli v Skader. Toda, ko je ska-
drska posadka opazila to namero, je
pomerila na Tarabošce topove in jih s
hudim ognjem prisilila, da so se vrnili.
Če je ta vest resnična, po tem so dnevi
Taraboša in obenem Skadra že davno
štet.

Vesti o zavzetju Meduše in Lješa

so se izkazale kot neresnične. Naspro-
tno je res. Prehode in poti, ki spajajo
obe mesti s Skadrom in ki so jih imeli
Črnogorci nekaj časa v svojih rokah,
so Turki po dolgih in hudih bojih zo-
pet osvojili in vladajo na njih.

Pomanjkanje gotovega denarja.

Pred nekaj dnevi je v uradnem li-
stu izšel zakon o bonih; danes gotovega
denarja ni več v prometu. Bonov je iz-
danih za 2 milijona perperov (kron), v
kosih po 1, 2, 5, 10, 20 in 50 perperov.
Iz tujine došle nakaznice izplačuje
pošta polovico v avstrijskih bankovcih,
polovico pa v bonih. Državna blagajna
pa sploh vse izplačuje samo v bonih.
Ljudstvo nerado sprejema bone in se
jim izogiblje; splošno vlada mnenje,
da je bila vsota 2 milijonov previsoka
in — nevarna. Karakteristično je vse-
kako, da črnogorska banka ne spreje-
ma vlog v bonih, istotako ne za zuna-
nje banke.

Za sedaj pa, kakor se zdi, še ni no-
bene nevarnosti, ker bogatejše osebe
zelo pobirajo bone, za katere kasneje
ne bodo zahtevali izplačila, marveč bo-
do to pustili državi kot svoj prispevek
k vojnim stroškom. Koliko denarja bo
na ta način prišlo v državno blagajno,
se sedaj še ne ve natančno, a računa se
na precejšnjo vsoto. Celo manj imoviti
ljudje shranjujejo bone samo kot —
spomin.

Pred Carigradom.

Bitka pri Čataldži.

Iz Sofije se poroča: Dasi ni nobe-
nega uradnega poročila, kako bitka pri
Čataldži napreduje, se iz privatnih
vesti sklepa, da so Bulgari z doseda-
njim izidom bitke zadovoljni. Na seve-
ru čataldžskih utrdb so baje drzno pro-
drli macedonski četaši med derkoškim
jezerom in morjem, osvojili Derkos in
zasedli Akbunar in Agaclo (Agačlikoj).
V središču pri Čataldži, kjer železnica
v velikem kotu zavije proti severu, so
Bulgari tudi osvojili posamezne posto-

janke in predrl turško obrambeno
verigo. Artiljerijski boj divja naprej.
Turki razpolagajo s približno 150 tež-
kimi topovi, ki so pa precej zastareli
in niso kos bulgarski artiljeriji. Na
južnem krilu dela Bulgarom največje
ovire Čekemsko jezero in obsežna moč-
virja.

Bulgari zato z vso silo napadajo
središče. Bojna črta je dolga 25 km.
Sodiijo, da štejejo Turki 200.000, Bul-
gari pa tudi 200.000 vojakov, tako da
pride na vsak meter osem mož. Trdi
se, da označuje bitko krvavo klanje.
Osobito turške izgube da so velikans-
ke, posebno kadar Turki beže. Ker je
bulgarska kavalerija preslaba, bulgar-
ska artiljerija večinoma sama vodi
zasledovanje bežečih turških oddel-
kov. Sodiijo, da so turške izgube pri
Čataldži še strašnejše, kakor pri
Bunar Hissarju, ker Turki ne morejo
več daleč bežati. Vsak posameznik se
bori z vso hrabrostjo, a Bulgarom le
niso kos, dasi stoje že tri tedne skoraj
vedno v ognju in so morali prodirati
po cestah, ki jih je deževje izpreme-
nilo v močvirja, in je tudi proviant bil
neredno dovažan, vsled česar so bili
tudi Bulgari po več dni brez jedi. Nihče
ne dvomi, da bodo Bulgari tudi pri
Čataldži Turke premagali, če jih že
niso.

Turki ne upajo več na zmago pri Čataldži.

Carigrajski dopisnik »Berliner
Tageblatt« brzojavlja: Turki ne za-
upajo več čataldžskim utrdam. Trdi
se, da je posebna komisija generalov
inspicirala armado in čataldžske utrd-
be. Komisija, ki se je vrnila v Carigrad
v ponedeljek, je tako poročala, da tur-
ška vlada na uspešen odpor več ne
upa. Turki so imeli v zadnjih bojih
velikanske izgube.

Turški general pobegnil v Carigrad.

Poveljstvo I. turške armade je po-
oblastilo policijo aretirati prejšnjega
turškega ministra Talafat beja, ki je
svojo armado zapustil in pobegnil v
Carigrad.

Dosedanje izgube bulgarske armade.

Iz Sofije se poroča: V dosedanji
vojski je bulgarska armada strašno
veliko ljudi izgubila in šteje le še 160
tisoč za vojsko sposobnih mož. Posa-
mezni polki štejejo le še 300 do 400 mož.
Stanje prve bulgarske divizije iz So-
fije je padlo za eno tretjino, druge iz
Plodiva, šeste iz Vidina in pete iz Ru-
ščuka pa na polovico. Kavalerija je
skoraj popolnoma uničena, le artilje-
rija je primerno malo trpela. Tudi le-
gar v bulgarski armadi hudo razsaja.

Turki po svojih poročilih še vedno zmagujejo.

Slavnoznana carigrajska tvornica
poročila o »turških zmagah« se je zo-
pet izkazala in poročila, da so Turki pri
Čorlu Bulgare premagali in da je mo-
rala bulgarska artiljerija pri vaseh
Kalikrazia in Lasderosu, kjer so Turki
na Bulgare iz vojnih ladij streljali, ob-
molkniiti. Vaščani so bežali proti sv.
Stefanu.

V Carigradu.

Strašna kolera v Carigradu.

Tudi turški uradni krogi zdaj pri-
znavajo, da je v Carigradu izbruhnila
kolera. Od ponedeljka nadalje se vra-
čajo ladjam listine z opazko: Kolerino
gnjezdišče v Carigradu. Uradno se iz-

javlja, da je od nedelje na ponedeljek
obolelo na kolero 15 oseb, 3 pa so umrle.
Dejansko pa razsaja kolera veliko
hujše. V vseh bolnišnicah leže osebe,
ki so na kolero obbolele. Tudi v lopi
nemške bolnišnice leže za kolero obo-
leli bolniki, med njimi tudi nastavl-
jenci Orientske železnice. Kolera raz-
saja v turški armadi. Vsak vlak iz Ča-
taldže pripelje na kolero obbolele be-
gunce in turške vojake. V Čataldži je
do nedelje obolelo na kolero 200 voja-
kov, 120 jih je pa umrlo. Dne 13. t. m.
je pa obolelo nad 500 vojakov z kole-
ro, ki so jo zanesli turški rezervniki iz
Male Azije. Neki uradnik »Anatolske
železnice« poroča, da so poslali nazaj
v vilajet Adano 20.000 rezervistov, ker
jih je vsak dan do 200 na kolero obolelo.

Sultan.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da
sultan Mehmed nič ne vé, kaj se godi.
Prejšnjemu turškemu notranjemu mi-
nistru Adilu in prejšnjemu načelniku
šejk-ul-izlama Iliacimu je sultan v av-
dienci rekel, da mu je Kijamil paša
zagotovil, da Turki ne bodo nič zemlje
izgubili. Mladoturška voditelja sta
bila presenečena, ker sultan ničesar ne
vé in sta ga opozorila na Tripolis, na
kar je odgovoril, da je Tripolis ostal
popolnoma v oblasti otomanske krone.
Ko sta ga vprašala, če sultan ni po
evropskih listih obveščen, je vidno
vznejevoljen odgovoril, da tujemu
časopisju ne veruje.

Proti mladoturkom.

»Agence Havas« poroča: Džavid
pašo so poizkušali aretirati, a je ušel v
Evropo. Aretirali so več mladoturkov,
ker poizkušajo zopet dobiti oblast. Od-
stavljen je drugi sultanov komornik,
Tevfik bej, ker je poizkušal pridobiti
sultana za mladoturke.

Proti nemirom v Carigradu.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz
Carigrada: V slučaju, da izbruhnejo
nemiri, zapro Pero. Francozi v tem slu-
čaju zasledijo most, ki veže Pero s
Stambulom, Francozi stražijo nadalje
Galato, Angleži Pero do mestnega dela
Taksim, Nemci črto do Taksima do
sultanove palače Dolmabagde, Rusi
in Avstrija cesto od palače Dolma-
bagde do mostu.

Begunci v Carigradu.

Iz cele Turčije je došlo dozdej že
120.000 beguncev, 100.000 mohamedan-
cev, ki beže pred Bulgari, pa še priča-
kujejo. Begunce odpošiljalo v Malo
Azijo.

Odrin padel?

»Agence Havas« poroča iz Bel-
grada s pridržkom: »Odrin je srbsko-
bulgarska armada osvojila. Uradno to
poročilo še ni potrjeno. Če je to poro-
čilo istinito, je to velikansk bulgarski
uspeh in tudi usoda Čataldže zapeča-
tena, ker bi postala prosta cela oblego-
valna armada, ki bi glavno vojsko pred
Čataldžo ojačila. Preskrbovanje vojske
pred Čataldžo bi bilo olajšano, ker bi
bila tudi prosta orientska železnica.

Boj za Skader.

Črnogorci prisilili pred Tarabošem in
Skadrom turško artiljerijo, da je ob-
molknila.

Iz Rijeke poroča avstrijski kore-
spondenčni urad, da je prisilila črno-

Bojne ladje evropskih velesil v turških vodah.

gorska artiljerija turške baterije na Tarabošu in pred Skadrom, da so obmolnile. V Skadru so povzročile črnogorske kroglice veliko škodo, posamezne utrdbe na Tarabošu so razdejane, njih turške posadke so se pa razkropile. — Ako to poročilo odgovarja resnici, mora Skader kmalu pasti.

Turške grozovitosti v Epiru.

Iz Aten poročajo, da je došlo grškemu zunanjemu ministru poročilo o grozovitih činih, ki so jih povzročili turški vojaki in albanski bašibozuki nad grškim prebivalstvom v Epiru. Kakih 1000 turških vojakov, orožnikov in Arnavtov je zadnje dni oplenilo in požgalo v okrajih Janina in Malakasi veliko vasi. V okolici Janine je pobegnilo 6000 žena in otrok v gozde, kjer so največji bedi izpostavljeni. Turki so veliko kmetov strašno mučili in jih nato pomorili.

Srbi.

Pred Bitoljem.

Srbski prestolonaslednik Aleksander, ki je po bitki pri Kumanovu bolehal, je zopet ozdravel in se podal v Bitolj, da prevzame poveljstvo I. armade. Iz Beograda se poroča, da se pri Bitolju zbrane čete pogajajo s Srbi o predaji, a da so Srbi pogajanja odklonili, ker so Turki zahtevali, da bi ne izročili orožja.

Srbi proti Albancem.

Iz Bukarešta se poroča: Princ Ghika, ki se je vrnil iz Skoplja, pripoveduje, da so Srbi v Albaniji na stotine starčkov in otrok poklali. Neki srbski stotnik da je ukazal zvezati nekega albanskega glavarja, ga politi s petrolejem in da ga je nato sam zažgal. — Poročila o srbskih masakrih je srbska vlada odločno dementirala, a če so se res Srbi kje izpozabili, se mora vpoštevati dejstvo, da so bili Srbi strašno razburjeni vsled groznih prizorov, ki so jih videli, ko so marširali skozi vasi, v katerih so Turki in osebno Albanci take orgije počenjali, da se je žejilo človeku lasje, ko jih čita. Saj so tu divjaki celo človeško meso žrli! Pripomniti je še, da je Ghika albanski knez in Albanci kaj radi lažejo.

Nemško naziranje.

Neki nemški politik izjavlja, da upa na ureditev diferenc med Avstrijo in Srbijo.

Klofač.

»Mali Journal« poroča, da zaslisi srbski kralj Peter poslanca Klofača v avdienci. — Nemški listi zato Klofača smatrajo za »veleizdajalca«. Veleizdajalci pa seveda niso tisti, ki so svojčas hodili v Nemčijo zoper Avstrijo-hujskat.

Graška »Tagespost« 14. t. m. poroča iz Beograda sledeče: Oficialni komunike avstro-ogrške vojne uprave, da se kakor običajno vsako leto, prično odposiljati rekrutni transporti v Bosno, smatrajo tu za pretvezo velikih vojaških priprav monarhije.

Danov pri kralju Petru.

Predsednik bulgarskega sobranja Danov se je peljal v Skoplje h kralju Petru, da ga obvesti o naziranju avstrijskih krogov glede albanskega vprašanja in mu izroči poslanico cara Ferdinanda.

Nasveti Anglije in Francije nasproti Srbiji.

Anglija in Francija sta, kakor se zasebno iz Pariza poroča, svetovali Srbiji, naj ne prodira v Drač.

Ruska vlada je, kakor se zasebno poroča, Srbijo obvestila, da Rusija želi, da Srbi Drača ne zasedejo.

Ruski ministrski svet.

Ruski ministrski svet je konferiral o položaju na Balkanu. Konstatiral je, da nobena vevlast ne želi poostriiti položaja. Ministrski predsednik, vojni minister in mornariški minister so izjavili, da je še prezgodno, pečati se z izrednimi odredbami. Vojni minister je dokazal, da je Rusija za vojsko pripravljena in da Rusija lahko vsak trenotek svoje zahteve z orožjem podpira. V seji se je o položaju mirno sodilo in izražalo upanje, da se Avstro-Ogrska in Srbija sporazumeta. Po seji se je Sasonov več časa razgovarjal s srbskim poslanikom Popovićem. Popović je nasproti nekemu žurnalistu izjavil, da Rusija srbsko zahteva za izhod ob Jadranskem morju podpira in priznava, a da dela na sporazum z Avstrijo, ki je pripravljena odnehati, kar se tudi od Srbije pričakuje.

V laboru pred Odrinom.

Poročilo iz Mustafe Paše.

Po višavah sneži, v dolini pa pada gost, mrzel dež, ki skriva mesto v meglo. Dozdeva se, da spi. Globok mir in grobna tišina vlada krog in krog. Lahko bi rekli, da je Odrin zapuščen, ko bi ne odmeval tu pa tam po dolinah zamolkli grom topov, kateremu sledi močen tresk granat, za katerim se vzdigne bel dim nad posameznimi forti. Mošeja sultana Selima s svojimi štirimi minareti se vzpenja visoko proti nebu. Vrh visokih stolpov imajo Turki svoje opazovalnice, od kjer vodijo ogenj. Z velikimi topovi skušajo izvedeti, kje je skrit nevidni sovražnik, ki je zavarovan od gričev po dolinah; a skoro vsakrat padejo granate tje, kjer ni nikogar. Vasi okrog mesta, ki so spremenjene v kup pepela, še gore.

Maraš, kraj na koncu polotoka, ki ga tvori pri izlivu reka Marica in Arda, so Turki vpepelili. Iz svojih vzvišenih pozicij so Bulgari videli, kako so turške patrulje znašale pred lesene koče kupe slame in jih zažigali. Vse to se je dogajalo tako daleč, kakor nese puška, a Bulgari streljajo le takrat, ko treba napad odbiti. Ukazi so natančni in strogi. Z bitko se sme pričeti le takrat, kadar je prišla prava ura.

Mir v zasipih je tak, da je treba priti noter predno se izve, da so zasipi zasedeni. Zadaž, v taboru, je pa veselo življenje. Velikansko število voz se premika v blatu, in med šotori je pravo človeško mravljišče. Ako se približaš bojni fronti, pa vse to življenje, ves ta nemir naenkrat izgine in po zakritih potih prideš med molčeče in okamenele vrste, ki stoje s pripravljenimi puškami v globokih jarkih za nasipi. Topničarji snažijo svoje topove za skritimi pozicijami, da se blešče, in poskušajo na vse strani, če vse prav funkcionira. Veliko je zaupanje, ki ga ima topničar v svoj top; vsak top ima svoje ime, ki postane v topničarjevi domišljiji živče, strašno bitje, ki čaka na bitko.

»Si lačen očka,« je rekel topničar svojemu topu. »Le potrpi, dobiš cel vagon ognja.«

Po zapuščeni planjavi, poleg bregov Marice jahajo konjeniki. Kak posamezni strel iz puške počti tu in tam pri prednjih turških pozicijah, okrog katerih se dela skozi celo noč, da se utrdi in se obdaja z luknjami, v katerih so zabiti ošpičeni koli z železno žico. Te zapreke izgledajo kakor da so vinogradi, raz kojih tri je pobrala zima perje.

Med črtami prednjih straž ni več sledu obdelane zemlje; drevje je posekano, vrzeli odstranjene, hiše vpepeljene, porušene; zemlja, kjer je šla vojska, je opustošena, po njej je šla smrt.

Bulgari, ki se vzpno do vrha nasipov proti Marašu in proti Jurašu, kjer je vihrala zadnja bitka, vidijo med zapuščenim orožjem mrtva trupla turških vojakov in med njimi ranjence. Ki se bore s smrtjo že četrti dan, ker jim ne more nobeden priti na pomoč. Kakor hitro hoče iti bulgarski Rdeči križ na pomoč tem nesrečnejšem, je že sprejet s kroglicami iz pušk. In kliči teh revežev so vedno šibkejši, dokler se ne izpremene v zdihljaje v borbi s smrtjo. Neki znani zdravnik iz Sofije je bil ubit, ko je obvezoval turškega ranjenca.

Ne mine dan, da bi turške poizvedovalne straže ne izzvale kakega manjšega boja na raznih točkah velike fronte, kar ima za posledico, da marširajo male karavane turških ujetnikov mimo bulgarskega tabora proti generalnemu stanu. Vsako jutro se postavi kaka gruča Turkov, pod nadzorstvom straže v vrsto na dvorišču Konaka: pravi siromaki. A po zadnjem izpadu, ki je bil sijajno odbit, se dozdeva da so Turki opustili ofenzivno in da se zbirajo le v defenzivo.

Deževje, ki je izpremenilo ceste v potoke in Mustafu Pašo v vas blata, dela sitnosti zaveznikom, ki pripravljajo zadnjo fazo obkoljenja Odrina. A prevažanje traja vseeno nepretrgoma. To prevažanje je velikanskega pomena in nobena reč ne more ustaviti teh transportov. Ni mogoče opisati požrtvovalnosti kmečkega ljudstva, ki prinaša vojakom kruh. Ti ubogi, stari kmetje, pokrivajo z lastno obleko kruh, s katerim so napolnjeni vozovi in ki jih vlečejo vol; vsi se tresejo, zobje jim tolčejo od mraza skupaj, mokri so do kosti, a zadovoljno denejo za pokrivalo na voz lasno obleko, samo da morejo vojaki dobiti dober kruh.

Mustafa Paša je mesto kruha. Vse mesto diši po kruhu, ki ga peko. Če griče kruha pošilja mesto vsako jutro proti bojnemu polju. To je pa zasluga Turkov, ker so tu zapustili velikanske zaloge moke, ki Bulgarom sedaj zelo dobro pridejo.

Položaj turških čet, ki so bile vrzene nazaj, mora biti grozen. Lačna tur-

ška krdela se vržejo na vasi s tako krvoločnostjo, da ga ji ni para. Bulgarski ranjenci, ki so se vrnili z bojišča, pripovedujejo, da so z lastnimi očmi videli taka grozodejstva, ki kličejo nebo na maščevanje: zažgane vasi, mučeni kristjani, odrezani nosovi, ušesa, izkopane oči, bulgarski duhovniki križani, deklice posiljene na mrtvih truplih svojih sorodnikov. Vsa bestialnost te divje aziatske duše prihaja s silo na dan in ne prizanaša niti muzlimanom.

Grozen strah je spravil v beg vse muzlimanske in židovske prebivalce, ko so Bulgari prodirali. Turki prebivalci bi bili morda ostali, a oblast je ukazala, da se morajo izseliti in prebivalstvo je ubogalo ukaz mladoturškega odbora, v katerem se nahajajo v velikem številu židje. Gotovo je, da bi ne bili Bulgari muzlimanskemu prebivalstvu nič žalega storili.

Kako naj bi človek opisal ta velikanski, tragični beg, v katerem se drvi nad 150.000 ljudi brez cilja in brez sredstev? V vsakem kraju vidiš zapuščena, oplenjena bivališča z odprtimi hišami. Te nepregledne množice, te so prve žrtve turškega poraza. Za njimi beži poražena turška armada. Pregarja pa to bežečo množico vojaštvo, ki jih naapda in jim krade še to, kar imajo pri sebi.

Prvi valovi teh beguncev prihajajo v Carigrad in prinašajo s sabo strah, paniko in lakoto.

Novice z Viča.

Najvažnejša vseh občinskih sej po lanskem občinski volitvi je bila seja, ki se je vršila minulo nedeljo. Največ je dala opraviti prva točka sporeda: pokritje primanjkljaja proračuna za leto 1913. Skoraj dve uri so gospodje odborniki ukrepali in »glijali«, kako bi prišli do zaključka. Gotovi gospodje bi bili seveda najrajši povišali direktne davke, a so vedeli, da bodo zadeli na trd oreh, bodisi od strani kluba odbornikov S. L. S., kakor tudi od socijev. Čemu pa vedno direktne davke zviševati, ker se lahko pride do drugih virov za pokritje, namreč do virov: davka na užitnino, kakor nasvetuje deželni odbor in kakor delajo občine sploh po Kranjskem. Tako se je po precej hudi debati zgodilo tudi pri nas, s tem, da je klub odbornikov S. L. S. skupno s sociji enoglasno sklenil: žganje naj se obdači kakor visoko je mogoče in za vino naj se zviša davek za 15 procentov. Važno je tudi, da se je pobiranje davka na žganje in nadzorstvo žganjetočev izročilo gg. deželnim dacarjem. Točna kontrola bo gotovo imela dobre posledice. Da se je na žganje tolikanj pritiskalo, je vodil gg. odbornike tudi namen, preprečiti nesteto gorje, katero povzroča alkohol v naši občini. Ker so nekateri bili mnenja, da z davkom na pijačo ne bo še pokritje doseženo, so liberalni in soc. dem. odborniki povišali še direktne davke za pet procentov. Odborniki S. L. S. so bili proti zopetnemu povišanju doklad na direktne davke. Gospodom gostilničarjem, ki so v odboru, obdačenje žganja in vina seveda ni bilo po godu, pa si bodo že lahko pomagali, da ne bodo pri tem preveč prizadeti. Kdor pa upravičenemu obdačenju nasprotuje in se nad tem huduje, ta ni zastopnik ljudstva, ampak samega sebe.

V sredo zvečer je v Društvenem domu predaval p. Albert o vojski na Balkanu. V zelo poljudnem predavanju nam je podal zgodovino balkanskih Slovanov ter njih bivše in sedanje vroče boje s Turki. Dvorana je bila polna poslušalcev. To priča, kako se ljudje zanimajo za enaka predavanja.

Nedeljo nato se je ob 10. uri dopoldne v Domu vršil politični shod. Govoril je g. Fr. Trseglav o pomenu balkanske vojske za avstrijske Jugoslovane. Odobravanje veliko. — Za popoldne v nedeljo ob štirih pa uljudno vabimo k lepi predstavi »Sanje«, ki jo bodo uprizorili naši igralci v Društvenem domu.

V sredo je bila v tukajšnjem župnišču konferenca duhovščine ljubljanske okolice. Gospodje duhovniki so pri tem sestanku zbrali 42 kron za stavkajoče delavce v Vevčah.

Dnevne novice.

Kako se Cuvaj boji vsake zveze.

Hrvatske s Kranjsko. Kranjski deželni zbor je bil na predlog poslancev Matjašiča, Jarca, Dermastije in tovarišev sklenil, naj deželni odbor vpelje vse potrebno za zgradbo mostu čez Kolpo pri Gribljah. Ta most je nujno potreben, ker od Vinice do Metlike ni čez Kolpo nobenega mostu in bi prehod pri Gribljah izbornemu služil prebivalstvu kot zveza h kolodvorom v Črnomlju in Gradcu. Kranjski deželni odbor se je obrnil do kraljeve hrvaško-slavonsko-dalmatinske vlade v Zagrebu, katera pa je te dni odgovorila odklonilno, češ, da ta most za hrvaško deželo ni take važnosti, da bi dežela kaj prispevala.

la, občine pa da so prerevne. Tako je onemogočen most, ki bi bil ena glavnih prometnih zvez Kranjske s Hrvaško. Tako zelo se Cuvaj boji vsake zveze z nevarno kranjsko deželo.

Slovenec in Hrvat. »Narodno-obrambni Vestnik« prinaša kot prilogo ugledno glavno glasilo Hrvaške Stranke Prava, zagrebški dnevnik »Hrvatska«. Tako bo vsa hrvaška javnost informirana o delu naše Slovenske krščansko-socialne zveze in »Slovenske Straže«. — Dnevnik »Narodna Obrana« v Osijeku ponatiskuje »Slovenec« članek »Katoličani in vojska na Balkanu«.

Napredek slovenskega šolstva v Trstu. Z Dunaja poročajo: Neumorne-mu trudu slovenskih poslancev se je končno vendar posrečilo doseči, da prevzame država s 1. septembrom še pet učiteljev na tržaških slovenskih šolah v svojo oskrbo.

Iz Srpjanje šiške. Slavno občinstvo opozarjamo še enkrat na narodno igro »Tihotapec«, ki jo priredi prihodnjo nedeljo v Ljudskem Domu šišensko prosvetno društvo. Začetek ob 7. uri zvečer. — Vincencijeva konferenca sv. Frančiška asiškega priredi dne 17. novembra t. l. ob 4. uri popoldne v risalnici spodnješišenske šole malo otroško veselico, pri kateri bo med revne šolske otroke razdelila 47 parov čevljev, nekaj oblek in drugih potrebščin. — Od-bor Vincencijeve konference.

Vodovod dobi mavška občina v teku prihodnjega leta.

S. k. izobraževalno društvo v Hrušici pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 17. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Bizoviku pri Kržini drugo javno društveno predavanje. Predava profesor Iv. Dolenc iz Ljubljane. Prihodnje predavanje se določi v nedeljo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Poroka. V Dobrepoljah sta bila poročena ondotni gosp. učitelj Viktor Schweiger iz Tržiča in gdčna Gizela Berdavs, trgovka in posestnica v Dobrepoljah.

Podružnica »Slomškove Zveze« za kamniški okraj zboruje v torek, dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v ljudski šoli v Domžalah. Predava g. Langerholc o jako zanimivi temi. Tovariši in tovarišice, pridite polnoštevilno! — Predsednik.

V enem mesecu porabili za 53 milijonov tobaka. Statistični urad avstrijske tobačne režije priobčuje ravno-kar statistiko meseca aprila t. l. prodanih fabrikatov. Zvišanje cen tobaku konzuma ni zmanjšalo, ampak celo povišalo. Meseca aprila t. l. je bilo cigaret, cigar itd. prodanih za sedem milijonov kron več, kot meseca aprila l. l. Meseca aprila je bilo med drugim 185.808.453 cigar in 700.958.725 cigaret. Skupni dohodek iz vseh vrst tobaka je bil letos meseca aprila 52.794.675 kron, lani 45.536.417 kron.

Zadnji obisk sorodnikov. Te dni se je napotil Valentin Vozelj, 91-letni starček, gostac v Mali Stangi, na obisk svojih sorodnikov v Ljubljano. Domov grede ustavil se je v Kisovčevi gostilni, kjer je tožil, da mu je mraz. Dobil je tu tople juhe, in ko je to povžil, je odšel počasnih korakov proti svojemu domu. Dne 10. t. m. ga je pa našel šerajev Miha ob poti, ki vodi iz Jevnice na Malo Stango, kake četrt ure od doma oddaljenega, vznak mrtvega na hrbtu ležati. Ker je starček že dalje časa bolehal ter bil bledega lica, ga je vsled oslajenja in starosti gotovo smrt na potu prehitela.

Dalmatince — avijatik. Vladimir Petrič, sin Ivana Petriča iz Malograta, ki ima tudi v Trstu trgovino z vinom, je položil v Dunajskem Novem mestu avijatični izpit s sijajnim uspehom. Dasi je jako mlad — v dobri 21 let — se je pokazal Vladimir Petrič za izbornega avijatika.

Zimski šport. V Bohinju je padlo pol metra snega. Otvoritev sankališča bo prihodnjo nedeljo. Za smučiče je dosti snega in prijatelji zimskega športa se vljudo vabijo v Bohinj.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu ima občni zbor v soboto, dne 30. novembra t. l. ob 8. uri zvečer v Hamerlinggasse 4, I. nadstr. (Restavrant »Neu Graz«.) Vspored običajen.

Cigani oprostili ciganko iz zapora. V zaporu v Kranju so imeli radi raznih deliktov zaprto ciganko Marijo Huber. Ponoči 13. t. m. pa so cigani prilezli preko streh do vrat zopora ter so ciganko oprostili ter odpeljali.

Promet s Turčijo. Turško generalno ravnateljstvo posrednih davkov je izdalo razglas, po katerem se na eni strani odpravlja 100 odstotna carina od vrednosti, ki se je doslej pobirala od blaga laške provenijence, na drugi pa se je uvedla taka carina za vse blago srbske, črnogorske, bulgarske in grške provenijence. Vsled te odredbe se mora vse blago, ki se iz nevtralnih držav

uvažava v Turčijo, tudi še nadalje oprem-
ljati z izpričevali o izviru.

Sovražnikom »Slovenske Straže« je nemogoče dopovedati, a naj si pustite do-
povedati vsaj njeni prijatelji, da je lajša-
nje narodne bede obmejnih bratov naša
sveta dolžnost, ki jo je v našem slučaju
tem boljše izpolniti, ker ne zahteva velike
žrtve, pač pa nudi veliko dobička. Z eno
samo krono, kolikor stane srečka »Sloven-
ske Straže« v podporo revnim šolskim
otrokom, je izpolnjena narodna dolžnost,
dobiček pa znaša 4999 kron, katerega
tvori vrednost glavnega dobitka po od-
bitku žrtvovane ene krone, in do tega do-
bitka ima vsak posestnik vsaj ene srečke
v srečnem slučaju absolutno pravico.
Kdor tedaj kupi srečko »Slovenske Stra-
že«, ne izgubi na noben način, kajti žrtvo-
vana krona mu prinese predvsem srčno
zahvalo naših zatiranih bratov, v srečnem
slučaju pa poleg tega tudi še glavni dobi-
tek. Ne zamudite torej ne prvega, ne dru-
gega ter združite dobro s koristnim na ta
način, da še pred 18. novembrom kupite
vsaj eno srečko »Slovenske Straže« v ped-
poro revnim otrokom.

Gospodarsko društvo. Zagorje
ob Savi. Liberalna stranka si je zopet
nadela kravji zvonec na vrat in ozna-
njuje našemu kmetu svojo ljubezen do
njega. Pri nas so ustanovili neko go-
podarsko napredno društvo, ki pa ima
toliko gospodarskega in kmetijskega na
sebi, kolikor sraka pavovega perja. Že
odbor tega »kmetijskega« društva to
priča. V njem so namreč kot avant-
garda vseh zagorskih kmetov »veliki
kmetje«, a la Taufer, kmet s kame-
njem, črevljar Flisch, občinski tajnik
Keršnik, Ferdo Poljšak, gostilničarja
Grčar in Korbar, možje, katerih veliko
poznanje kmetijskih vprašanj in njiho-
vega dela za našega kmeta, »občuduje«
vsa zagorska dolina. Kaki »kmetje« so
ti veliki liberalci, vemo vsi. Če bodo ti
»veliki kmetje« reševali našega kmeta
s »Slovenskim Domom«, kar so zdaj
začeli, bo imel naš kmet še več pa s-
jih dni. Začeli so pa »gospodarsko
delo« z mazanjem v »Slovenskem Do-
mu«. Na podlež napade, s katerimi pol-
nijo že cele tedne predale »Slovenske-
ga Doma«, bo naš odgovor ta, da bo
»Domoljub« v svojih prihodnjih števil-
kah pojasnil vso gospodarsko revščino
liberalne stranke in njenih ustanov.

Velikomestna beda. Minolo nedeljo
dopoldne se je na dunajskem policijskem
uradu zglasil 23letni sodarski pomočnik
Anton Vesely in se ves solzan in skesan
obtožil zločina detomora. Priporočal je,
ad je lani vržl v vodo svojo novorojeno
nezakonsko hčerko. Dete je utonilo. Od
tedaj ni več mogel najti ne miru ne poko-
ja. Nikjer ni mogel ostati na delu. Vost ga
je strašno pekla, da je bil kakor zgubljen.
Neprestano mu stoji pred očmi detomorni
prizor, kakor bi ga bil ravnokar izvršil.
Tega ne more več prenašati, zato se je na-
znanil. Podrobnosti je Vesely navedel
tako-le: Že več let ima razmerje s 23letno
delavko Štefanijo Perina, ki mu je pred
par dnevi povila z njim že četrtega otroka.
Lani 16. julija je bila Perina odpuščena iz
porodnišnice s teden dni staro hčerko, ki
je pri krstu dobila ime Roza. Bila je brez
strehe in brez novčiča. Perina je prišla z
otrokom k njemu, toda tudi on se je na-
hajal v enako obupnem položaju kakor
ona. Nastopila sta pot k znanec in sorod-
nikom, da bi dobila vsaj prenočišče. A
nihče se jih ni usmilil. Trudna in obupana
je dohitela noč. Vsedla sta se ob semerin-
ski plinarni na breg Donave in se udala
obupu. Tedaj se je v njima porodila misel,
da se na zločinski način rešita najmlajšega
otroka, da bo ona vsaj zopet mogla najti
kako delo. Sklep je bil hitro storjen in iz-
vršen. Dete je še nekaj časa jokalo v vodi,
nato je bilo vse tiho. Videli ju ni nihče. Toda
vest ga je od tega trenutka preganjala, da
ni našel več pokoja. Naj se ga sodi, kakor
je zaslužil. Veselyja so pridržali v zaporu,
nato pa izsledili tudi Štefanijo Perina, in
jo aretirali. Pri zaslišanju je takoj vse pri-
znala, le toliko je rekla, da je Vesely spro-
žil misel na detomor. Nesrečni žrtvi veli-
komestne bede so izročili deželnemu so-
dišču.

**Ruska razstava za obrt in indu-
strijo v Moskvi.** Stalna avstrijska raz-
stavna komisija na Dunaju je nazna-
nila trgovski in obrtni zbornici v Ljub-
ljani, da se bo l. 1913. ob 300letnici jubile-
ja vladanja rodu Romanov, vršila v Moskvi
razstava za obrt in industrijo. Prijave se
sprejemajo le še do 14. novembra t. l. Izvod razstavnih tiskovin
je v pisarni trgovske in obrtne zbor-
nice v Ljubljani na vpogled.

CERKVENI LETOPIS.

c **Žiri.** Nov veliki oltar v Žireh, ko-
likor se da spoznati iz načrta, bode
pravi umotvor. Na dan birme — 17. no-
vembra — bo gotova menza, da bo mo-
gla biti birma in posvečenje nove župne
cerkve sv. Martina en in isti dan v ne-
deljo 17. novembra — Martinova nede-
lja — dopoldne od 9. ure dalje konse-

kracija cerkve, popoldne od 3. ure da-
lje sv. birma. Gosp. knezoškof pride v
Žiri že v soboto dopoldne.

— **Kamnik.** V tukajšnji frančiš-
kanski cerkvi tekom tega leta temeljito
prenovljeni, bode prihodnji četrtek,
dne 19. t. m. privzvišeni gospod knezo-
škof Anton Bonaventura posvetil novo
kamnito menzo glavnega oltarja in no-
vi kamniti stranski oltar sv. Franči-
ška. V povzdigo te slavnosti se bode
dne 17., 18. in 19. t. m. obhajala tridnev-
nica za ude tretjega reda, in bodo vsak
dan, zjutraj in zvečer, pridige v poživ-
ljenje in širjenje tega svetovnega reda.

ZASEDANJE DELEGACIJ.

Včeraj je zboroval armadni odsek
avstrijske delegacije. Poročevalec dr.
Kozłowski se v svojem poročilu pred-
vsem peča z vojsko na Balkanu in zelo
pohvali bulgarsko in srbsko armado.
Presenečenje vsled balkanske vojske
dokazuje, da je bila izpolnitev armade
potrebna. Zahteva zbor podčastnikov
po poklicu. Delegat opat Helmer za-
hteva, naj se skribi za odsluženje pod-
častnike. Nadalje govore Jukel, Sed-
lak, Rienössi, Clam Martinitz, ki daje
popolnoma nepotrebne nauke Jugoslo-
vanom, dr. Hruban, ki pove, da Čehi
vojske z balkanskimi narodi ne žele,
gróf Černin, ki zahteva, da se mora
naša notranja politika izpremeniti in
da se mora doseđanja jugoslovanska
politika, kakor tudi Čuvajska politika
opustiti. Vojni minister Auffenberg
končno pripomni, da ni vojna uprava
dozdaj še nič izrednega ukrenila. Ko
sta še govorila Pittoni in Krützner, je
odobril odsek armadni ordinarij.

V bosenskem odseku

je uvedel razpravo poročevalec dr. Ko-
rošec. Po daljši razpravi so bili pred-
loženi glede na bosenske železnice odo-
breni.

NAPAD NA CANALEJASA.

»Lokalanzeiger« poroča iz Mad-
rida, da je Canalejasov morilec name-
raval usmrtiti španskega kralja. Ker
se je po kralj zamudil, je pa ustrelil
Canalejasa. Španski kralj je poveril
sestavo nove vlade zborničnemu pred-
sedniku Romanonesu.

LAŠKI PARLAMENT

je sklican 26. t. m.

Ljubljanske novice.

Ij **Civilizno društvo za sto'no žup-
nijo v Ljubljani** priredi koncem no-
vembra v stolnici cerkveni kon-
cert. Jako lep in zanimiv spored pri-
občimo v kratkem. Vstopnice za kon-
cert se dobivajo že sedaj v »Katoliški
Bukvarni« v Ljubljani.

Ij **Občinski svet** ima redno sejo v
torek, dne 19. novembra ob šestih
zvečer v mestni dvorani. Na dnevnem
redu je med drugim: A. Javne seje: Po-
ročilo o samostalnih predlogih občin-
skih svetovalcev Jegliča in Likozarja
glede draginjske doklade mestnim učitel-
jem; o samostalnem predlogu obč.
svetovalca Jegliča glede uporabe šol-
skih telovadnic izključno le v šolske
namene; samostalna predloga: občins-
skega svetovalca A. Rojine glede takoj-
šnjega pričetka del za zgradbo III.
mestne ljudske šole in obč. svetovalca
Josipa Marinka za izpremembo določil
glede prometa z vozovi za gnoj.

Ij **Priglasje za bulgarsčino** spreje-
ma tajništvo S. K. S. Z. v Ljudskem
Domu in uredništvo »Slovenca«. Zače-
tek in prostor se naznanita jutri v »Slo-
vencu« med ljubljanskimi novicami.

Ij **Nemški kurz S. K. S. Z.** (drugi
oddelek) se začne v soboto zvečer ob
8. uri v slovenski trgovski šoli. Ker se
zadnjič vsled neljube pomote ni moglo
začeti s poukom, prosimo, da se vsi
oni, ki so že zadnjič prišli, zgledajo v
soboto zvečer ob omenjenem času.

Ij **Zemljepisno-zgodovinski kurz S.
K. S. Z.** se začne jutri v soboto ob 8. uri
zvečer v Ljudskem Domu. Vodil ga bo
po enkrat na teden g. profesor dr. V.
Šarabon. Kurz je zlasti z ozirom na
dogodke na Balkanu velezanimiv. —
Vljudno vabimo k udeležbi.

Ij **Iz gledališke pisarne.** Jutri v
soboto (nepar-predstava) se petič v se-
zoni poje Suppéjeva opereta »Bocca-
ccio«, ki se potem za dalje časa odstavi
z repertoarja. — V nedeljo popoldne se
(izven abonementa, za lože par) ob
najnižjih cenah kot ljudska predstava
uprizori nanovo zastavljena in nanovo
naštudirana ljudska igra »Revček An-
drejček« z g. Verovškom v naslovni
vlogi. Sodeluje Slovenska Filharmonija.
— V nedeljo zvečer zadnjič v se-
zoni (za abonente par) na splošno za-
htevo Wagnerjeva velika opera »Večni
mornar«. — V torek 19. t. m. bo prva
delavska-kronska predstava. Igrala se
bo izborna nova burka »Če frak dobro

pristopi«. V četrtek premiera Verdijeve
velike opere »La Traviata«.

Ij **Sneg in škoda na drevju.** V noči
od srede na četrtek je v Streliški ulici
podrl sneg staro drevo (akacijo), ki je
imelo vsled starosti že slabe korenine.
Drevo je padlo na poslopje Ljudskega
Doma ter pobilo okoli 12 šip pri zgor-
njih oknih. Tudi v tivolskem gozdu in
po Golovcu je sneg polomil drevje.

Ij **V umobolnico na Studenec** so
prepeljali ključavničarskega mojstra
Antona Breskvarja iz Ljubljane in ab-
itujenta Franceta Demšarja, doma iz
Rudna pri Čenčjici.

Ij **Brezsrčna mati.** Polona Tom-
šič, rojena Miš, soproga vrtnarja Lu-
ke Tomšiča pri pokopališču Sv.
Križa, je res v pravem pomenu besede
brezsrčna mati. Z nenravnim življe-
njem je svojega moža v teku petih let
spravila na beraško palico. Potikala se
je s svojim ljubimcem po raznih kra-
jih, trčila denar, otroke in moža pa za-
nemarjala. Z raznimi spletkami se ji je
posrečilo celo možovo imetje prepisati
sodnijsko nase. Ko ji je to dobro izte-
klo, je pa jela delati dolg na vse strani.
V mestni hranilnici pa je napravila
7000 K dolga, pri drugi siranki zopet
1000 kron, v prodajalnah po 200 do 300
kron. Na ta način je pognala v revščino
svojega moža in pa štiri otroke. S svo-
jim zadnjim ljubimcem Edvardom
Kukmanom jo je popihala v Ameriko.
Radi njenih dolgov so morali otroci iz
hiše in nesrečni oče mora sedaj pri tu-
jih ljudeh zanje plačevati živč. Uboge-
mu možu preti sedaj rubežen pohlštva
in hišne oprave, nato pa prodaja v naj-
krajšem času. Ona je srednje postave,
okroglega obraza, črnih lasih in rja-
vih oči. Ubegla se baje sedaj nahaja s
svojim ljubimcem v Clevelandu v
Ameriki.

Ij **Nekaj hišnih posestnikov** se do
danes ni predložilo popisnih pol za šol-
sko matico, četudi je tozadevni rok
potekel že pred tedni. Vsi ti se bodo
moral vsled svoje netočnosti pred obla-
stvom zagovarjati.

POSTEN NEMEC O TURKIH.

Iz Alzacije nam piše neki nemški du-
hovnik, ki je 20 let deloval v Turčiji in
Bolgariji:

»Na kateri strani so vaše simpatije?
Na prošnjo raznih nemških listov sem na-
pisal vrsto člankov, v katerih sem zavzel
odločno stališče proti roparskim in razboj-
niškim Turkom. Mladoturki so še manj
vredni kakor »stari«. Kot dokaz navajam
celo vrsto grozovitosti, ki so jih Staro-
in Mladoturki počenjali nasproti kristja-
nom. V začetku vojske je bilo v Nemčiji
javno mnenje polno simpatij za Turke; zdaj
se je pa popolnoma izpremenilo. Nemški
vojni material, nemška šola, Goltz-paša
itd. — vse to ni moglo prav nič pomagati
topim in divjim Aziatom.«

Telefonska in brzojavna poročila.

Konec turške armade.

Bolgarska zmaga pri Čataldži.

Bolgari zasedli turški glavni stan Hademköj.

Sofija, 15. novembra. Kljub velikan-
skim terenskim težavam vsled neprestane-
ga dežja in nerabnih cest, močvirnatega
ozemlja na jugu pri čekmedškem jezeru ter
nedostajanja kavalarije, ki je baje skoro
vsa v bojih padla, kljub nezadostni pre-
skrbi z živili, ki je zadnji čas bila zapre-
čena, se je bulgarskem Napoleonu, gene-
ralu Dimitrijevu posrečilo zadati turški ar-
madi smrtni udarec. Kljub skrajno slabemu
stanju komunikacij je bilo prodiranje Bul-
garov po došlih prepotrebni ojačenjih ču-
dovito naglo. Dne 12. t. m. so prišli Bulgari
do črte Karasakeni—Čataldža—Arneskeni.
Najhitreje se je vršilo prodiranje na vzhodu
od derkoškega jezera sem, potem v cen-
tru, od juga sem pa so bile vsled močvirja
velike težave. Včeraj se je bil odločilni boj.
Bulgari so se tolkli kakor Levi. Skoro brez
konjenice, so se zopet z bajoneti vrgli na
obupno braneče se Turke in jih z nepre-
magljivo silo, a z velikanskimi izgubami,
vrgli nazaj. Poleg bajoneta je imela glavno
besedo artiljerija, ki je bila razpostavljena
po gričih in Turke kosila, tako da so nji-
hove izgube uprav ogromne. Oficielni »Mir«
je že včeraj naznanil iz avtentičnega vira,
da so Bulgari na tem, da čataldško pozicijo
predro in da je položaj turške armade ve-
lekritičen. Danes zjutraj je bila bulgarska
zmaga gotova. Kakor poročata »Reuter« in
Mario Nordio, so Bulgari, potem ko so
Turka na celi črti porazili, zasedli že turški
glavni stan Hademköj, 26 km pred Cari-

gradom. Turčija je popolnoma pobita, na-
daljnji odpor je nemogoč in popolnoma iz-
ključen. Poročevalec »Re'chsposte«, naj-
boljše informirani vojni poročevalec na bul-
garski strani, poročnik Wagner, brzojavlja
danes, da bulgarska armada burno zahteva,
da koraka v Carigrad. Turki so adresirali
prošnjo za premirje v bulgarski glavni
stan, a tu se izjavlja, da ta prošnja vojnih
operacij, ki so še potrebne, ne bo ovirala.
»Sabah« sam priznava, da so Bulgari Ča-
taldžo zavzeli, potem ko je Nazim - paša
ukazal pobivalstvu, naj zbeži. Ta ukaz pač
ni bil potreben, ker so ljudje prestrašeni
bežali, kar se je dalo, v San Stefano. Turki
so mostove pri Čekmedži in San Stefanu
razstrelili. Zveza Carigrad—Odrin je zdaj
popolnoma pretrgana.

PRVA OFICIJELNA DEPEŠA.

Sofija, 15. novembra. Bulgari so
čataldško črto forcirali in tudi središče
turške posojanka predrli ter 6 fortov
zasedli.

× × ×

ODRIN PADEL?

London, 15. novembra. »Reuter« poro-
ča iz Car grada: Tu se domneva, da so Bul-
gari Odrin zavzeli.

PRED BITOLJEM.

Belgrad, 15. novembra. Od tu se poro-
ča »Wiener Allg. Ztg.«: V dobropoučenih
krogih se govori, da je koncentracija srb-
skih čet pred Bitoljem gotova. V mestu in
okolici se nahaja baje 90.000 Turkov s 40
topovi. Srbov, in sicer 1. armade pod pre-
stolonaslednikom in enega dela Jankovi-
čeve armade, štejejo 120.000 mož. Srbi so
zasedli ugodne pozicije pri Bitolju. Pravza-
prav bi bili morali Bitolj zavzeti Grki, a
iz neznanih razlogov so to nalogo prevzeli
zdaj Srbi. (Najbrže zato, ker so Turki gr-
ško kolono južno od Bitolja ustavili, da ne
more naprej. — Op. ured.)

BITOLJ SE JE ŽE PREDAL?

Belgrad, 15. novembra. Iz Prilipa
je došla vest, da so se včeraj pri Bitolju
srbske čete s turškimi spoprijele. Turki
so se po kratki bitki umaknili. Srbska
armada je prisilila mesto k predaji.

KAJ JE Z DRAČEM?

Dunaj, 15. novembra. Srbski posla-
nik na Dunaju, Simić, izjavlja: Ne mo-
rem si predstavljati, kako bi se moglo
kolono generala Živkovića, ki koraka
proti Draču, ustaviti. Ne verjamem
namreč, da bi bila z glavnim stanom
telegrafično zvezana. Zato je najver-
jetneje, pravzaprav skoro gotovo, da bo
ta kolona došla na svoj cilj pred vsa-
kršno intervencijo. Upam, da se spor
med Avstrijo in Srbijo poravnava.

GRKI ZAVZELI METSOVO.

Atene, 15. novembra. (Oficielno.)
General Sapunzakis brzojavlja iz Arte:
Po osemurni bitki smo zavzeli Metsovo.
Turki so imeli 40 mrtvih in 81 ranjen-
cev, mi imamo enega mrtvega in šest
ranjenih. Na Metsovu vihra grška za-
stava.

RUSIJA MOBILIZUJE.

Peterburg, 15. novembra. Kljub iz-
javi ruskega ministrskega sveta, da so
vse velesile trudijo, da mir ohranijo,
vlada tu pesimistično razpoloženje. Širi
se vest, da so mobilizirane vse čete v
kijevskem, varšavskem in vilnskem
okraju. Mobilizujejo pa se baje tudi
čete v okraju kišinevskem in na ru-
munki meji. Okoli Črnevode so opa-
zili ruske ladje z vojak. V ruski jav-
nosti vlada Avstriji skrajno sovražno
razpoloženje. Vlada pa vest, da je Ru-
sija Avstrijo vprašala, kakšni so njeni
nameni, dementuje in izjavlja, da glede
avstrijsko-srbskega konflikta sploh še
ni zavzela nobenega stališča.

KRALJ NIKOLAJ ODKLANJA AV- STRIJSKO IN LAŠKO INTERVEN- CIJO.

Cetinje, 15. novembra. Avstrijski
poslanik je nasproti kralju Nikolaju iz-
javil, da Avstrija sicer ne namerava
črnogorskih vojnih operacij ovirati, a
da mu je grof Berchtold naročil, naj
kralju pove, da Leša in Medue Črno-
gorci tudi, ako ju zasedejo, ne bodo mo-
gli obdržati zase, ker morajo pripasti
avtonomni Albaniji. Kralj je odgovori-
l, da ni pooblaščen od svojih zavezni-
kov, da dá na to definitiven odgovor,
da pa za svojo osebo odklanja misel,
da bi Leš in Medue ne smela pripadati
obema srbskima državama, ko Turčija
nič več ne obstoja, Albanije sploh nik-
dar ni bilo. Zato smatra, da se avstrij-
ski korak sploh ni zgodi. Tudi laški
poslanik baron Squitti je storil podo-
ben korak. Kralj mu je odgovoril, da
bi se laška vlada pregrešila zoper last-
ne nacionalne interese, ako bi vztra-
jala na tej zahtevi. Vsa Evropa sma-
tra, da status quo nič več ne eksistira

in zato ne eksistirajo tudi ne več garancije, ki jih je Italija dala Avstriji glede Albanije.

TURKI »ZMAGUJEJO« DALJE.

Carigrad, 15. novembra. Tukajšnji listi poročajo, da Bulgari skušajo obiti turško desno krilo pri Derkosu, a da so jih Turki, katere uspešno podpira turško brodovje (!), zavrnil. — Danes so odpotovali od tu vojaški atašej velisil v Čataldžo, (kamor najbrže ne bodo dospeli. — Opomba uredn.).

DANEV JE ZADOVOLJEN.

Sofija, 15. novembra. Danev je izjavil, da ga je njegovo bivanje v Budimpešti zelo zadovoljilo. Hvali cesarja, ki vse obravnava z veliko ostrostjo uma, in prestolonaslednika, kateri da ima v svojem temperamentu nekaj južnega. O Berchtoldu pravi Danev, da je »popoln aristokrat«. Položaj presoja Danev optimistično. Glede konflikta med Avstrijo in Srbijo je skušal obe stališči zblizati drugo drugemu. On misli, da se bo to vprašanje dalo mirno rešiti. Z Rumunijo se še vrše pogajanja. Glede Soluna se tudi še pogajajo, kdo ga je zavzel.

VAŽEN BULGARSKI MINISTRSKI SVET.

Sofija, 15. novembra. Včeraj se je vršil v navzočnosti grškega, srbskega in avstrijskega poslanika ministrski svet, kateremu se pripisuje velika važnost.

VPRAŠANJE PREMIRJA IN MIRU.

Carigrad, 15. novembra. V tukajšnjih političnih krogih se splošno sodi, da Bulgari ne bodo v Carigrad korakali, z bulgarske strani se pa zatrja, da armada vhod v Carigrad na vsak način zahteva.

Sofija, 15. novembra. (Oficielno.) Prošnja Turčije za premirje se bo izročila najprej poveljstvu bulgarske armade, ki jo bo z vojaške strani proučila in izrekla svoje mnenje o vojaških pogojih. Šele potem bo vlada sama turški predlog vzela v pretres in začela eventualna pogajanja. V uradni krog h se izjavlja, da ni preveč upanja, da bi pogajanja kak uspeh imela.

Rijeka, 15. novembra. (Oficielno.) Diplomatični krogi izjavljajo, da se morejo pogajanja za premirje, oziroma za mir, začeti le tako, da se o njih izjavijo vse balkanske zvezne države. Konference s turškimi posredovalci se morejo vršiti le v navzočnosti zastopnikov vseh balkanskih držav. Glede mirovnih točk se postavi skupni program vseh balkanskih zaveznic.

BULGARIJA ZA SRBIJO.

Sofija, 15. novembra. Bulgarski ministrski predsednik Gešov je izjavil, da bo Bulgarija delala na vsak način na to, da dobi Srbija pristanišče ob Adriji.

GRŠKO STALIŠČE.

Atene, 15. novembra. Nek član grške zbornice izjavlja, da obstoja med balkansko zvezo tak trden sporazum, da je popolnoma izključeno, da bi Grčija Srbije, ki upravičeno teži za jadranskim pristaniščem, ne podpirala. Proti avtonomiji Albanije pa Grki nimajo ničesar, le da Srbija dobi svoje pristanišče. Seveda pa Grčija Epir, da si v njem stanuje nekaj Albancev, zahteva brezpogojno zase.

PRIPRAVE VELEVASTI V CARIGRADU.

Carigrad, 15. novembra. Tu je razpoloženje vsled upanja, da se sklene z Bulgarijo primerje, nekoliko mirnejše. Nevarnost pa preti vsled boja, ki se zdaj vrši med Mladoturki in sedanjo vlado. Mladoturki skušajo priti do sultana in ga zoper sedanjo vlado nahujskati in se jim je tudi posrečilo, da sta dva pливна mladoturka sultana obvestila o položaju. Sultan pa je za vse slep in gluha. Vlada je dala več mladoturških voditeljev zapreti in proglasila tudi nad Smyrno obsedno stanje. Nevarnost kake revolucije v Carigradu obstoja dalje. Velevlasti so za vsak slučaj sklenile sledeče odredbe: francoske čete zasedejo mostove, ki vodijo v Pero. Francoski pomoščaki zasedejo Galato do Palace-hotela, Angleži varjejo Pero do Tihsina. Nemški pomoščaki zasedejo od Tahsina naprej vse do cesarske palače Dolmabagdze, Rusi in Avstriji pa od Dolmabagče naprej okraj do bosporskih mostov.

ITALIJA MOBILIZIRA OB AVSTRIJSKI MEJI.

Dunaj, 15. novembra. »Reichspost« javlja iz Verone, da je veronski vojni zbor dobil ukaz za pripravnost (Bereitschaft). Od včeraj prihajajo rezervisti. Čete se spravijo na vojno stanje. Gre se, takoj vsaj zatrjujejo, za pripravljenost za morebitne dogodke na Balkanu, pri čemur bi Italija postopala skupno z Avstrijo.

Uredništvo »Edinosti« pristavlja k tej vesti:

Nam se pa zdi, da bo resnica ravno nasprotna, da namreč Italija mobilizira proti Avstriji, ker bi sicer ne mobilizirala ravno veronskega vojnega zbora, ki je takorekoč ob avstrijski meji, temveč kak vojni zbor ob iztočni jadranski obali, od kjer bi mogla vojaške

neposredno poslati na balkansko bojišče v Albanijo, Črno goru ali Dalmacijo. Na vsak način bi se utegnile dogoditi, da bi Avstrija prišla v zagato, iz katere ne bi znala izhoda, ako se bo zanašala na italijansko zvestobo in pomoč.

VOJSKA IN INDUSTRIJA.

Linc, 15. novembra. Alpska industrija, osobito na Zgornjem Avstrijskem, Solnograškem, Štajerskem in na Koroškem trpi po veliki stagnaciji. Podjetja, ki so blago na Balkan izvažala, so pred konkurzom. Neprestano zapirajo tvornice. Nad 10.000 tvorniških delavcev je že brez dela. Škoda znaša milijone.

BORZA.

Dunaj, 15. novembra. Vsled vesti o mirovnem predlogu Turčije je borza danes dobro poslovala. Papirji so zelo poskočili.

TURŠKA VLADA PROTI BREZVERSKIM LISTOM.

Carigrad, 15. novembra. Ugledni turški list »Sabah« je vlada udušila, ker je, liberalen kakor je že, primerjal proroka Mohameda človeku Petru Velikemu in Washingtonu.

ČRNOGORSKI PROSTOVOLJCI.

Rijeka, 15. novembra. Semkaj je dospelo 2000 prostovoljcev, ki so jih na fronto odposlali. Včeraj se je celi dan od Skadra sem čulo gromenje topov.

× × ×

DELEGACIJA.

Budimpešta, 15. novembra. V vojaškem odseku avstrijske delegacije se je sprejel vojni ekstra-ordinarij.

CUVAJ OSTANE?

Budimpešta, 15. novembra. Tu se zatrjuje, da so vsi glasovi, da bo Cuvaj šel, neutemeljeni. Baje ne more o tem biti govora.

Dunaj, 15. novembra. »Neue Freie Presse« je iz kompetentnega ogrskega vira izvedela, da Cuvaj ostane kraljevi komisar.

BOSENSKE ZADEVE.

Sarajevo, 15. novembra. Po naročilu deželne vlade so davčne oblasti v Hercegovini in v južni Dalmaciji prepovedale sprejemati črnogorski denar. Govori se, da je železniški zdravnik dr. Lazar Dimitrijević, ki se nahaja v črnogorski armadi, bil ustreljen.

PRESTOLONASLEDNIK.

Berolin, 15. novembra. Prestolonaslednik Franc Ferdinand dospe na Dunaj 21. t. mes.

DIJASKE DEMONSTRACIJE.

Dunaj, 15. novembra. Katoliški dijaki so imeli protestni shod proti nemškonalnim nasilnostim, nato so zasedli rampo. Klicali so cesarju »Hoch!« in se nato razšli.

DVORSKA AFERA.

Dunaj, 15. novembra. Večerni listi pišejo iz Budimpešte, da hoče nadvojvoda Evžen vsled ljubezenske afere odločiti vojaško čast in izstopiti iz vladajoče rodbine. Baje se hoče poročiti z vdovo sladšičarja Cabosa. Od merodajne strani se pa ta vest dementira.

SMRTNA KOSA.

Napoli, 15. novembra. Nadškof v Capui kardinal Alfons Capecelato je umrl.

Peterburg, 15. novembra. Tu je umrl metropolit Antonij.

12LETNI SAMOUMORILEC.

Dunaj, 15. novembra. 12letni gojenec »Terezijana« Nikolaj von Bonay se je vsled čitanja šundromanov obesil.

VELIKA ZAPUŠČINA.

Krakov, 15. novembra. Veleposestnik Borski je zapustil v narodne poljske name ne 1 milijon kron.

»Slovenski Straži« na pomoč! Jutri v soboto in v nedeljo pokupite vse srečke. Žrebanje bo že v ponedeljek!

Pisma turških vjetnikov.

Belgrajski listi priobčujejo pisma, ki jih turški vjetniki pišejo domačim; pisma pričajo, da se Turkom v srbskem vjetništvu prav dobro godi. V naslednjem par zgledov:

1. Bajram-agi Užičaninu, ulica Imaret, Sarajevo, Bosna. Dragi moji starši, naznanjam vam, da sem v Srbiji. Nič ne skrbite zame. Zelo dobro mi gre in tudi hrana je dobra. Skrbite za nas kakor za brate. Spravite mi nekaj denarja. Za sedaj sem, hvala Bogu, popolnoma zdrav, kar tudi vam želim. Oglasite se na konzulatu, ki me je odpravil. Moj naslov: Sali Užičanin, vjetnik, Valjevo.

2. Muhamed Zali, trg Hasapi, Sarajevo, Bosna. Dragi oče, dobil sem nekoliko časa, da ti morem naznaniti, da sem hvalabogu zdrav in mi dobro gre, kakor tudi tebi želim, da bi ti Bog dal zdravje in veselje. Zame nikari ne skrbite. Padel sem v vjetništvo in sedaj

sem tu v Valjevu, toda dobro mi gre. Nič manj ne skrbite za nas, kakor za svoje brate. Pozdravljam brate in sestre in vaju, oče in mami. Moj naslov: Mojo Fendijo, vjetnik, Valjevo, Srbija.

3. Avakumu Pavičeviću (da izroči Sali agi Berbu), Nova Varoš, preko Javora. Ako ne veste, kje sem, vam naznanim, da sem tukaj v Valjevu; zdrav sem in dobro mi gre. Prosim te, Smail aga, da mi paziš na hišo in prodaj mi dve govedi, da jih otroci zakoljejo. Tudi kar je ovac, naj jih zakoljejo. Pomagati jim ne morem nič. V moji skrinji je spravljena ena lira. Preglej, da se mi pošlje. Konj je ostal v Sjenici. Vprašajte Murat-efendija, on vé. Jusuf Hadži Smanović.

4. Hadži Osmanović, Sarajevo, Bosna. Dragi brat! Zdrav sem in dobro mi gre. V vjetništvu sem, a ni nobenih muk. Hišo daj vso skupaj v najem. Piši mi in mojim otrokom pokaži to-le pismo. Nismo se še navadili tukaj, a pritožiti se nimamo nad ničemer — ne jaz, ne ostalih 20 Sarajevcev, ki se nahajamo tukaj. To pismo nesi na konzulat staremu očetu. Čuješ, ded: glej mi na otroke, ženo in hišo, ker nimajo ne pare ne dinara. Pozdrav. Mehmed Hadži Osmanović, Sali Bereberović.

Štajerske novice.

š Nemška trdnjava v ognju. Ptuj. Dne 14. novembra je nastal proti večeru ogenj v novi nemški hiši »Deutsches Vercinshaus«, katero so šele pred desetimi dnevi otvorili. Ogenj je nastal po dimniku, na katerega se je naslanjal nek tram. Ker je vsled hude vročine eksplodirala tudi velika plinovna cev, je bilo kmalu celo podstrešje v ognju. Navzlic hitremu nastopu požarne breme je ogenj napravil zelo veliko škodo, katera je tim večja, ker nova hiša še ni bila zavarovana. Imenovana hiša je imela velike dvorane za prireditve in nemške shode. Vse se čudi, kako se je moglo na najmodernejši način zidani hiši napraviti tolike nedostatke, ki so povzročili požar.

š Ali je Nemcem vse dovoljeno? Po nemških spodnještajerskih solah delijo v zadnjem času povsod otrokom in dijakom knjižice: »Südmärkisches Jahrbuch«, v kateri se razpravlja in govori ter navdušuje za Prusijo, njeno zgodovino in njene cilje. Na naslovni strani je naslikan mladenič, ki kuje velik meč! Tako se odgojuje nemško mladino na Spodnjem Štajerskem!

š Čitalnica v Brežicah priredi prihodnjo nedeljo, dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne predstavo »Naša kri«. S tem bo omogočena udeležba posebnosti, ki zaradi oddaljenosti ne morejo posejati večernih predstav.

š Dramatično društvo v Mariboru priredi v nedeljo, dne 17. novembra t. l. ob pol 8. uri zvečer štiridejansko burko »Vražja misel«. Igra je polna dovtipov in komičnih prizorov ter bo vsakemu nudila dovolj zabave.

š Imenovan je g. Jože Čeh za deželnega živinozdravnika v Trbovljah.

š Infant-ristova nesreča. Kašper Goričan, infanterist pri 26. deželnem bramb. pešpolku v Mariboru, je bil v nedeljo doma na Kumenu pri sorodnikih na obisku. Ponoči ob 11. uri se je hotel od postaje Fal domu v Maribor peljati. Ker se ga je bil precej nalezal, je pri vstopu pod železniški voz padel in je prišel pod kolesa, katera so mu levo nogo zmečkala. Goričana so odpe-

ljali v Maribor in rešilni voz ga je na ukaz c. kr. vojaškega zdravnika dr. Metzla v javno bolnišnico odpeljal, kjer so mu še ponoči morali levo nogo odrezati.

š Samoumor. V Gradcu se je na poti proti Gradu ustrelil krojaški mojster Janez Werbošek iz Celja. Vzrok samoumora je bila baje neozdravljiva živčna bolezen.

š Roparski napad. Na svoji viničariji v Hušaku občina Polenshak se nahaja posestnica Ana Zorko iz št. Lovrenca pri Mariboru. Ko je te dni zjutraj odprla hišna vrata, jo je nek razcapanec dvakrat udaril s polenom po glavi. Imela je še toliko moči, da je hitro zopet zaprla vrata ter stekla v hišo. Neznane je hotel nato razbiti vrata, Zorkova je začela klicati na pomoč, nakar je pritekel sosed Alojz Habjančič in pregnal neznanca, ki je gotovo imel namen Zorkovo oropati.

š Dekle zgorelo na paši. Iz Vuhreda poročajo: Sedemletna hčerka posestnika Ivana Mravljaka pri Sv. Antonu na Pohorju je prišla nekemu ognju, ki ga je zažgala delavka na polju, preblizu. Užgala se ji je obleka in dekle je dobilo take opekline, da je na mesto umrlo.

š Uboja. V Remšihu nad Mariborom so se v pijanosti stekli fantje. V pretepu je eden kmečkega fanta Gegerla s krampom ubil. Ubijalca so zaprli. — Iz Slov. Bistrice sta šla iz neke gostilne skupaj domov težaka Stermšek in Kohne. Kohne je Stermšku očital, da ga je nekdaj v mladosti večkrat pretepel; da bi mu to vsaj malo povrnil, mu je prisolil eno za ušesa. Stermšek je vsled tega jezen potegnil nož ter zabodel Kohneja v trebuh, da je isti moral umreti. Oba možaka sta bila že skoro 60 let stara.

š Otrok utonil. V Prelogah pri Šmarju je utonila v nedaleč od domače hiše se nahajajočem potoku dveletna hčerka Elizabeta, posestnic e Jere Pelko.

š Med brati. V Košnici pri Celju sta se te dni med seboj sprla in strela brata Alojzij in Jožef Šeško. Alojzij je Jožefa z nožem dvakrat zabodel v glavo tako hudo, da je zabodeni težko ranjen obležal na cesti.

š Nečloveški sin. V Šmarju pri Jelšah je kmečki sin Jožef Pečko svojega očeta s polenom tako hudo pretepel, da mu je prizadjal več zunanjih in notranjih poškodb. Nečloveškega sina so naznanili oblastim.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
14.	9. zveč.	738,6	0,8	sr. szah.	megla	
15.	7. zjut.	737,5	0,0	sl. svzh.	sneg	3,1
	2. pop.	736,4	1,2	sl. jvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temp. 0,0°, norm. 3,9°.

V plačilne težkoče zašli trgovci in industrijci se ranžirajo najhitreje in popolno diskretno. Vprašanja na »Filialko Ljubljana« v upravištvu »Slovenca«.

3598 2

RAZGLAS.

Deželno gospodarstvo Božjakovina (Hrvaško.)

Železniška postaja Dugoselo pri Zagrebu

bo prodalo 25. novembra t. l. ob 2. uri popoldne svoje

vinske pridelke na javni dražbi.

Na prodaj se bodo postavile sledeče vrste:

II. Stara vina od leta 1911.

I. Stara vina za steklenice.	9400 litrov renske graševine
600 litrov renske graševine 1904	2500 " traminca
1600 " italijan. " 1904	900 " belega burgundca
700 " renske " 1907	6900 " italijanske graševine
1600 " traminca " 1907	1400 " kraljevine
	1700 " stolnega (namiznega)

III. Novo vino od leta 1912.

20.000 litrov namiznih vin.

IV. Žganja.

okoli 2000 litrov droždjenke, tropinke in slivovice.

Pogoji: Zaloga se bo prodala brez posode. Za količino je merodajna uradna označba. Blago preide na onega, kdor največ ponudi. Od dneva prodaje se mora najpozneje v 4 tednih prevzeti. Odgovornost za blago prevzame kupec s svojim pečatom. V last kupca preide po plačilu kupovine, katera se mora položiti pri licitaciji s 50% kavcije, a ostanek je treba pri prevzemanju v gotovem plačati.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

Koroške novice.

k Poslanec Grafenauer med ljud'svom. V nedeljo 10. t. m. dopoldne se je vršil v Kazazah velik političen shod, na katerem je poročal poslanec Grafenauer o splošnem kolitičnem položaju in o delovanju državnega zbora. — G. poslanec je rekel, da stojimo v zelo kritičnih časih za državo in za Jugoslovane. Zato mora biti sedaj vlada bolj previdna in modra kot kdaj prej. Tudi koroškim Slovincem se bodo vremena zjasnila, ako bo osrednja vlada na Dunaju hotela in znala upoštevati upravičene želje in zahteve. Vlada ne sme pozabiti, da brez boja in odločnega upora se tudi koroška raja ne bo dala zatreti. — Zato: Koroška deželna vlada, bodi pametna, odpri oči! — Dr. Rožič je govoril o zadnjem zasedanju deželnega zbora koroškega, o povišanju deželnih naklad, o šolskem vprašanju in o vojski na Balkanu. — Zborovalci so z zadovoljstvom vzeli naznanje poročila obeh govornikov ter so enoglasno izrekli zaupanje poslancu Grafenauerju. — Popoldne ob 3. uri se je vršil političen shod v Vogrčah pri »Škofu.« — Velika dvorana je bila nabita zavednih volilcev. Govorila sta poslanec Grafenauer in dr. Rožič. — Na obeh shodih v Kazazah in Vogrčah so se enoglasno sklenile resolucije, da naj se vlada ozira na upravičene zahteve Slovencev. Zlasti so zborovalci poudarjali željo, da naj bo novi koroški deželni predsednik baron Fries-Skene bolj pravičen in naklonjen nasproti Slovincem na Koroškem, kakor je bil njegov prednik slabega spomina baron Hein. — Zborovalci obeh shodov so tudi pozdravili z navdušenjem politično kulturno združenje Slovencev in Hrvatov pod žezlom habsburške dinastije. — Oba shoda sta bila prav dobro obiskana.

k Politični shodi. Glinje. V nedeljo dne 17. t. m. ob treh popoldne se vrši pri »Fricu« v Glinjah političen shod, na katerem bo poročal državni in deželni poslanec Grafenauer o državnem in deželnem zboru. Posestniki volilci, pridite vsi na shod! — Shod v Kotljah se je preložil.

k Slov. kršč. del. društvo priredi v nedeljo dne 17. t. m. ob štirih popoldne v veliki dvorani hotela Trabesinger narodno igro »Miklova Zala«. Pred igro bo govoril dr. Rožič: O mrk upolmesca na Balkanu. Celovski Slovenci kakor tudi vsi rodoljubi z dežele ste v ljudno vabljeni, da v obilnem številu posetite to lepo, veleznimivo narodno igro.

k Ženski shod v Podlublju 10. t. m. je bil dobro obiskav. Govorili so gg. dr. Schaubach, kaplan Starc, Mavhler idr.

k Saški kralj je došel v trbiško okolico na lov.

Solun.

»Kraljica Egejskega morja«, »drugi Jeruzalem«, »drugi Carigrad«, »mesto najlepših žen«, »mati židovska«, »vrata vzhoda«, tako se zove Solun, ki je te dni kapituliral pred balkanskimi zmagovalci.

Lepo po hribih razloženo mesto Solun, kristjanom drago po sv. Pavlu in Cirilu in Metodu, se je izpočetka imenovalo »Thessalonike«, po imenu hčere Filipa Makedonskega, očeta Aleksandra Velikega, ki je v tem kraju zmagal nad narodom tesalskim.

Thessalonike je bilo ustanovljeno leta 315. pred Kristusom, a že poprej je bilo tu večje mesto »Thermae«, ki je slovelo radi trgovine in vročih vrelcev.

»Kserkov hrib« se imenuje hriček nad mestom, kjer stoji sedaj citadella — odtod je Kserkses pregledoval svoje neštevne vojake, s pomočjo katerih je hotel popolnoma uničiti svojega sovražnika; pri Thermopilah je pričakoval Kserksa Leonidas in — izdajalec Efialtes...

Porazivši zadnjega makedonskega kralja polastili so se mesta Rimljani, ki so mesto z okolico vred utrdili. Po Rimljanih so tu še ostanki hipodroma, kjer je cesar Teodozij dal krščanske mučenike mučiti, dalje so tu propileje in vrata Konstantinova.

Za Solun so se pričekali in nekaj časa zmirom v posesti imeli: Bizantinci, Huni, Saraceni, Normani, križarji, Bulgari in Benečani. Navsezadnje je ostal Turkom in je tekmoval s Carigradom radi lepe lege in trgovinske važnosti.

Solun je »ključ k Orientu«. Po železnici in s cestami je združen s Srbijo, z Bulgarijo, z Jadranskim morjem, z Afriko in Malo Azijo po morju. Za Carigradom je tu največje pristanišče, veliko bank, sedež prostožidarjev in

nižje turške vlade. V Solunu je bila dogovorjena zarota zoper starega sultana Abdul Hamida, tu so se politično poročili Mladoturki, v Solunu živi tudi nekoliko židovskih milijonarjev.

Pred Solunom se nahajajo lavorikovi gaji — s solunski lavoriki so venčali zmagovalce v olimpijskih igrah. Solun gledajo velike gore Olimp, Ossa, Pelion; v okolici mesta se lesketati jezeri Alvasil in Bešik; na njihovih bregovih rastejo lavorikovi gaji, granatna jabolka, mirte in v gosti travi lazijo želve.

Solun sestaja iz mesta krščanskega, turškega in židovskega. Največja ulica je »Via Egnatia«, ki gre skozi celo mesto. Slikovito je turško mesto s svojimi džamijami, ki so znatraj navadno ozaljšane z marmorjem in ki se na njih takoj vidi, da so bile nekdanje katoliške cerkve. V Solunu je tudi mešita »Haja Sofija«, a nikakor ne more tekmovali s svojo carigradsko sestro. Zelo lepa je mešita, ki je bila do leta 1480. cerkev sv. Demetrija. Vkljub temu, da je k bivši cerkvi prizidan minaret, raz kateri muezin vsak večer kliče mohamedance k večerni molitvi, akšam, nahaja se še v cerkvi dobro ohranjena grobnica s krsto sv. Demetrija in kristjanom se dovoljuje, da pri grobnici prižigajo sveče.

Ali so torej Turki versko tolerantni? »Nevernikom« torej dovolijo vstopiti v mešito? Počasi s to turško tolerantnostjo! Sveče kristjanom za drag denar prodaja vratar mešite in čisti dobiček od tega ima »vakuf«, mohamedanski fond za turške šole in molilnice!

Največji mestni del Soluna je židovski del. Solun je namreč največje židovsko mesto Orienta ter je od 110 tisoč solunskih prebivalcev dobra polovica židov. V židovskem oddelku mesta, ki je zelo umazan in slabo tlakov, je velika palača, o kateri židje pripovedujejo: Le-ta hiša je bila lastnina španskega žida Josa Miqueza Nassija, ki je Sultanu Selimu II. posojal denar za vojske in za to je dobil naslov »vojvoda Naksoški« in je postal gospodar 12 cikladijskih otokov. (Kakor je znano, so avstrijskim cesarjem in češkim kraljem za vojske s Turkom posojevali denar tudi židje; baron Rotschild je obogatel od napoleonskih vojsk, od vojsk husitskih, tridesetletne in sedemletne vojske so tudi največji dobiček imeli židje.)

In sedaj krščanski narodi, »križarji« v letu 1912, so Solun vzeli... V Solunu bodo sedaj vladali zedinjeni Grki, Bulgari in Srbi, a finančno in trgovinsko tu naprej in morda še intenzivneje bodo vladali potomci izseljenih španskih židov.

»Mati židov! Drugi Jeruzalem!«

Odrin v trgovskem pogledu.

Odrin, za katerega bijejo sedaj Bulgari zadnje, odločilne boje, je eno najvažnejših mest evropske Turčije, ne samo v vojaškem, ampak tudi v trgovskem oziru.

Odrin je mesto, ki je imelo morda edino od uvedbe ustave kaj koristi. V mestu se je zadnja leta zelo mnogo zgradilo, bodisi javnih, kakor tudi privatnih poslopij. Turška vlada je, nekako izjemno, pospeševala zgradbo dobrih cest. Pa tudi železniške zveze ima mesto dobre. Zvezano je na progi iz Bulgarije v Carigrad, ima pa tudi zvezo z morjem v pristanišče Dedeagoč v Egejskem morju.

Ko se je dogotovila zveza z Egejskim morjem, se je Odrin emancipiral od Carigrada in postal trgovsko središče za odrinski vilajet. Trgovske tvrdke raznih držav, ki delajo z Balkanom, so ustanovile v mestu stalne agenture. Tudi avstrijsko »Orienthandels-gesellschaft«, ki posreduje avstro-ogrsko trgovino na Balkanu, ima tam svojo podružnico.

Naša država izvažajo zelo mnogo blaga v Odrin. Avstrijski Lloyd obišče vsak teden na »tesalski progi« luko Dedeagoč. Sladkor, užgalice, steklovina in porcelan so skoro popolnoma avstrijske provenience. Nemčija, Angleška in Francoska pa stojijo na prvem mestu s stroji, bombaževino in železovino. Ves letni uvoz v Odrin se ceni na okrog 8 milijonov frankov.

Poljedelstvo je v odrinskem vilajetu na mnogo višji stopinji kakor drugod v Turčiji. V rabi je že precej modernih strojev, kar je celo turška vlada pospeševala. Pod državnim nadzorstvom stoji »Banque agricole« (Poljedelska banka) je v večjih krajih vilajeta osnovala skladišča, kjer se morejo stroji ogledati in kupiti. Vilajet prideluje poleg žita v veliki meri surovo svilo, volno, precej vina. Na trg se postavi dosti surovih kož.

V mestu samem je poleg živahne trgovine tudi industrija precej razvita. V mestu je več modernih paromlinov. Svilna industrija, pri kateri je udeležen največ laški kapital, je dosedaj bolj domača obrt, a se bo zlasti, če pride mesto v bulgarsko

last, razvilo v moderno industrijo.

Kot trgovsko mesto slovi Odrin kot najsolidnejši trg ne samo v Turčiji, ampak v Levanti sploh. Ustavljenje plačil je v Odrinu redko! V letu 1911. ni zaznamovan v Odrinu noben konkurz! Zato se zunanja trgovina za izvoz v Odrin zelo trga. Celo ameriški trgovci iz Zedinjenih držav imajo v mestu svoje agenture.

V mestu je več bank, ki uravnavajo kredit. Najvažnejša za trgovstvo je »Banque de Salonique« (Solunska banka), ki ima tukaj podružnico. L. 1910. je odprla svojo podružnico tudi »Deutsche Orient-Bank«, katera je znatno pomnožila nemški uvoz.

Odrinska trgovina je radi vojske in oblegovalnega stanja silovito oškodovana. Precej trgovcev je ob početku vojnega stanja zapustilo mesto in se izselilo, po vojski bo marsikaka insolvenca, toda kmalu, posebno če pride v last Bulgarije, si bo v vojni zadane rane zacelilo. — Vsled vojne ima zlasti naša sladkorna industrija v Odrinu precej škode.

Sukneno blago

za moške obleke se kupi najboljše pri R. Miklauc v Ljubljani. 2933 1

Velika izbira. - Zanesljive cene. - Na zahtevo se tudi izdelovanje oblek preskbi.

Razg as.

V soboto, dne 16. novembra 1912 bode živinski in kramarski

semenj v Jelšanah (Istra).

Ta semenj bode posebno ugoden trgovcem in kramarjem, ker se vrši v ponedeljek, dne 18. novembra 1912, tudi v Ilirski Bistrici semenj, — ktera oddaljenost znaša od Jelšan do Ilirske Bistrice le eno uro hoda.

Semenj živine ostane na starih mestih, kramarji in drugi se pa postavijo za ta semenj ob ulici kaplanija proti Iskrovi gostilni.

Trgovci, živinorejci, porabite to ugodnost!

Županstvo občine Jelšane, dne 7. novembra 1912.

3586

Zupan: J. Valentič s. r.

Prvo kranjsko podjetje

za izvrševanje umetnega vezanja

in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana, Kongresni trg šte. 5.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela izvrševanje društven. zastav, trakov po tovarniških cenah prodajo. :: ter vseh cerkvenih paramentov.

Belo vezanje. — Predtiskarija.

Obvezano nizke cene. — Zunanja naročila se točno izvršujejo. — Ugoden nakup božičnih daril.

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno. 3529

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da bodem imel jutri v soboto in nedeljo ter nadalje vsako soboto in nedeljo

sveže krvave, je-terne in mesene klobase

ter pristen in izvrsten, star cviček iz Gadove pečl.

Za obilen obisk se najtopleje priporočam veseloštopovanjem

3528

Ivan Jebačin, trgovec, Dolenjska cesta.

JAVNA ZAHVALA.

Podpisani pogorelci se tem potom javno zahvaljujemo vsem blagim do-brotnikom, ki so nam v naši stiski pri-skočili na pomoč z blagom ali z denar-jem, oziroma da so nam pomagali skupaj dovažati opeko in druge reči. Posebno zahvalo smo pa dolžni visoko-rodnemu gospodu deželnemu predsed-niku ekselenci baronu Schwarzu, deželnemu glavarju dr. Ivanu Suster-šiču za izposlovanje državne podpore, slavnemu deželnemu odboru kranj-skemu, g. okrajnemu glavarju, slavnim občini ljubljanski, g. trgovcu Andreju Šarabonu, vsem slavnim društvom, korporacijam, ki so priredile veselice nam v korist, vlč. g. župniku J. Petri-ču, županu g. Antonu Vilfanu ter vsem drugim, katerih imen ne vemo našte-vati, izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Tomačevo, 8. novembra 1912.

Alojzij Kajzer za Petkovška, Blaž Jerneje, Anton Mavc, Meta Smrajc, Janez Blaž, Jakob Blaž, Blaž Smrajc, Miha Babnik, Marija Dovč.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malo-krvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TEST-Barkovije.

Sprejme se takoj in pod ugodnimi pogoji večša

prodajalka

v c. kr. glavno zalogo tobaka v pri-jaznem mestu na Gorenjskem. — Ponudbe do 20. novembra na upravo Slovencev pod šte. 3571. 3571

Penzijonist

močne postave, zdrav in krepak, srednje starosti išče primerne službe kot vratar ali paznik v kakšni tovarni v Ljubljani. Naslov pove uprava lista pod številko 3597.